

Kainuun väestöennuste v. 2025

Kainuun väestöennuste v.2025

31.10.2008

Kainuun maakunta –kuntayhtymä
2008

B:14

Julkaisija:

Kainuun maakunta -kuntayhtymä
PL 400
87070 KAINUU
Puh. (08) 615 541
Faksi (08) 6155 4260
kirjaamo@kainuu.fi
www.kainuu.fi

Kannen kuva:

Jyrki Haataja

ISBN

978-952-5326-51-2

ISSN

1795-5645

Kajaani 2008

Tiivistelmä

Kesällä 2008 Kainuun maakunta –kuntayhtymässä tarkistettiin Kainuun väestöennustetta osana maakuntaohjelman laatimista. Kainuun maakuntaohjelman alustava väestöennuste on laadittu kuntakohtaisesti Väestöennuste 2025 –selvitykseen pohjautuen. Kuntien väestötavoitteiden summasta syntyi koko maakunnan tavoite. Vertailun mahdollistamiseksi raportissa on esitetty neljä ennustelukua: Tilastokeskuksen virallinen, vuoden 2007 väkilukuennuste (1), maakuntasuunnitelma 2025:n ennuste (2), kuntien kohdalla kuntien omat kommentit väestötavoitteistaan (3) ja uusi, maakuntaohjelma 2009–2013:n väestöennuste (4).

Kainuun kuntien väestöennusteet vuoteen 2025 saakka on asetettu pääasiassa huomattavasti Tilastokeskuksen ennustetta korkeammaksi. Maakuntaohjelma 2009–2013:n väestöennuste on hieman voimassaolevan maakuntasuunnitelma 2025:n ennakoivaa alhaisempi. Ennustelukujen taustat ja perustelut on esitetty tässä raportissa jokaisen kunnan osalta erikseen.

Koko Kainuun väestöennuste vuodelle 2025 on 79689 henkilöä. Kunnista Kajaanin tavoitellaan maakuntakeskuksena pitävän nykytason väestön suhteen eli tavoiteluku vuodelle 2025 on 38089. Sotkamon ennakoidaan nousevan lähes 11000 asukkaan kunnaksi – väestöennuste on 10900. Väkiluvultaan seuraavaksi suurimmista kunnista Kuhmon väestöennuste vuodelle 2025 on 8800 ja Suomussalmen 8500. Maakunnan uuden väestöennusteen mukaan Paltamossa tulisi olla vuonna 2025 3750 asukasta, mikä on hieman suotuisampi luku kuin edellisen tavoitteen vastaava, ja Vaalassa hieman vähemmän, 3000. Suuruusjärjestyksessä seuraavana tulee Puolanka 2650 asukkaalla, Hyrynsalmi 2500:lla ja Ristijärvi 1500 henkilöllä. Kainuun ikärakenne muuttuu huomattavasti seniori-ikäluokkien kasvaessa ja nuorten pienentyessä.

Kunnilta pyydettiin myös omat kommentit väestönsä tulevasta kehityksestä. Kuhmon, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon ja Suomussalmen omat väestötavoitteet ovat hieman esitetyn väestöennuste 2025:n lukuja suuremmat, kun muiden kuntien tavoitteet ovat lähes samat maakunnan uuden väestöennusteen kanssa. Alustavina väestöennusteina maakuntaohjelman jatkovalmistelussa käytetään Kainuun maakunta –kuntayhtymässä laadittuja lukuja. Väestöennustetta tarkistetaan mielellään ylöspäin jatkossa, jos tulevien vuosien kehitys antaa siihen aihetta.

Lopulliset Kainuun väestöennusteet asettaa Kainuun maakuntavaltuusto kesällä 2009 hyväksyessään Kainuun uuden maakuntaohjelma 2009–2013:n.

Sisältö

1. Johdanto	7
2. Taustaa Kainuun väestöennusteelle	7
2.1. Kainuun väestönkehityksen historiaa	7
2.2. Muuttoliike Kainuussa	14
2.3. Taustatietoa ikäluokkien kehittymisestä	19
2.3.1. Koko Kainuun ikäluokkien kehitys	19
2.3.3. Kuntakohtainen ikäluokkien kehitys	20
2.4. Työttömyys, työpaikat ja työvoima	25
2.4.1. Työttömyys	25
2.4.2. Työpaikat	26
2.4.3. Työvoima	31
2.5. Loma-asunnot	33
3. Kainuun väestöennuste 2025	34
3.1. Hyrynsalmi	37
3.2. Kajaani	38
3.3. Kuhmo	39
3.4. Paltamo	40
3.5. Puolanka	41
3.6. Ristijärvi	42
3.7. Sotkamo	43
3.8. Suomussalmi	44
3.9. Vaala	45
Liite 1.	46
Liite 2.	49
Lähteet	50

1. Johdanto

Väestöennusteiden laatiminen on olennainen osa maakunnan strategista suunnittelutyötä. Kainuun maakunta –kuntayhtymässä toteutettiin kesällä 2008 Kainuun kuntien väestötavoitteiden laatimisprojekti osana maakuntaohjelman tekoa. Tulevaisuuteen suuntautuvien päämäärien – strategioiden ja visioiden – onnistunut toteutuminen vaatii määrätietoista tavoitteiden asettelua, ja näin ollen väestöennusteiden laatimisen taustalla oli sekä koko maakunnan että myös yksittäisten kuntien tulevaisuustyön tukeminen.

Kainuun väestöennuste 2025 –raportti kokoaa yhteen Kainuun maakuntaohjelma 2009-2013:een sisältyvät väestömäärän ennusteet sekä koko maakunnan laajuisesti että kuntakohtaisesti. Väestömäärän kehitysennusteita on kuvattu neljällä eri kuvaajalla. Tilastokeskuksen virallisen, vuoden 2007 ennusteen rinnalla maakunnan näkökulmaa edustavat vuonna 2005 laadittu maakuntasuunnitelma 2025:n väestöennuste, kuntien omat kommentit väestönkehityksestään sekä nyt laadittu väestöennuste ajanjaksolle 2008–2025.

Väestöennusteiden laatimisen tukena olleet taustatiedot on pyritty esittämään tässä raportissa pääpiirteittäin. Raportissa on kuvattu myös Kainuun väestökehityksen historiaa ja vertailun mahdollistamiseksi tuotu esille viime vuosina eli 2000-luvun alussa tapahtunut kehitys. Laadittujen väestöennusteiden perustelut on esitetty tiiviisti joka kunnan osalta erikseen. Koko Kainuun väestöennuste on kuntakohtaisten tavoitteiden summa. Perusteluissa on huomioitu väestökehityksellisten seikkojen ja työpaikkakehityksen lisäksi muun muassa kunnan sijainnin vaikutusta, suhdetta Kajaaniin ja muihin keskuksiin. Myös kuntien omia, tulevaisuutta suunnittelevia ja ennakoivia asiakirjoja on huomioitu väestötavoitteiden laadinnassa, mikäli niitä on ollut olemassa.

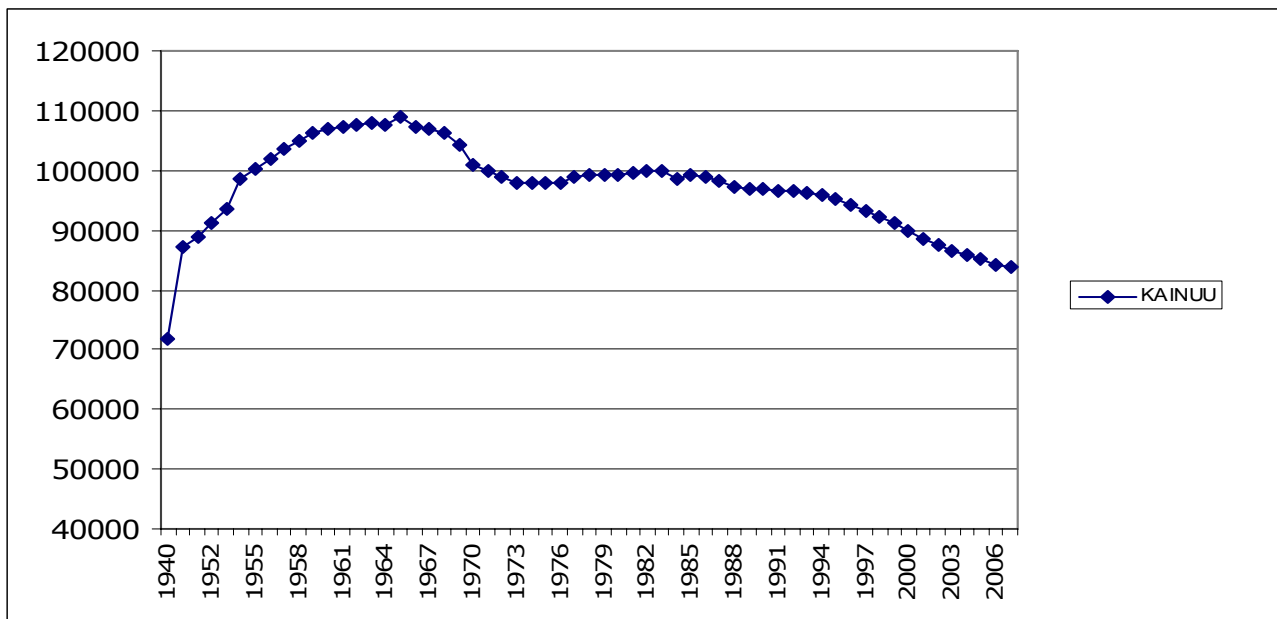
Raportin tarkoituksena on antaa kuva Kainuun väestönkehityksellisistä seikoista niin menneisyydessä kuin tulevaisuudessakin ja valottaa myös kuntakohtaisia kehityssuuntia. Väestöennusteiden taustat on pyritty esittämään tiiviisti, mutta informatiivisesti ja niiden takana on osaltaan pyrkimys luoda valoisampaa tulevaisuutta. Kainuun väestöennuste 2025 on osaltaan myös vastine Tilastokeskuksen paikoin synkillekin ennusteille. Haasteelliset, mutta mahdolliset ennusteet auttavat eteenpäin Kainuun tulevaisuuden tekemisessä.

2. Taustaa Kainuun väestöennusteelle

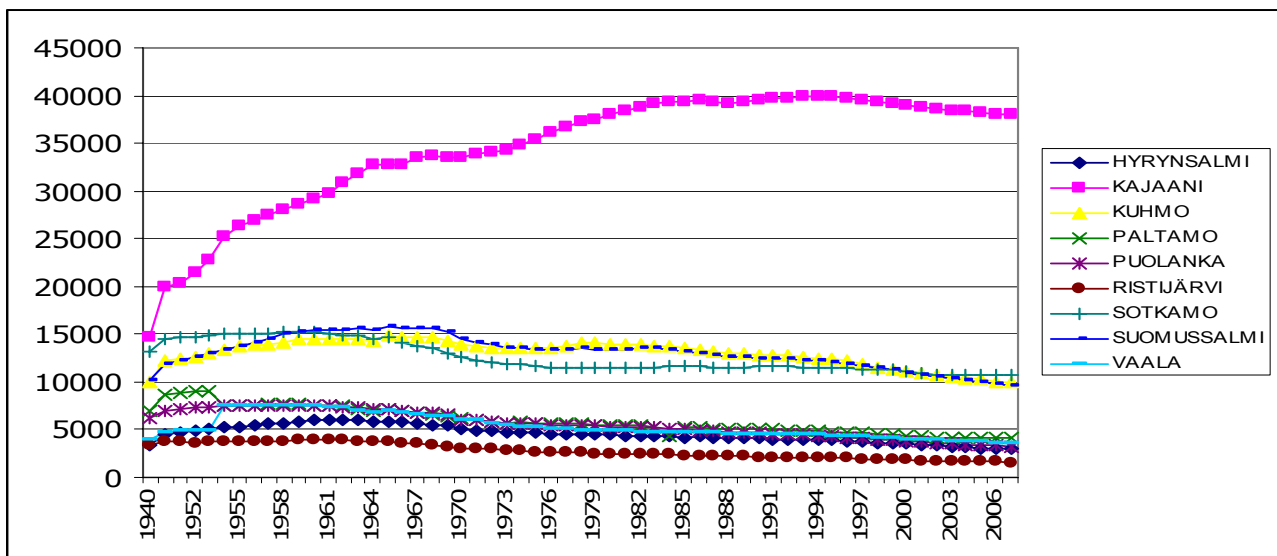
2.1. Kainuun väestönkehityksen historiaa

Kainuun väkiluku kasvoi sotien jälkeen aina 1960-luvulle asti (kuva 1) ja vuonna 1965 se oli kaikkien aikojen korkein, 108923 henkilöä. Vuodesta 1966 lähtien väestömäärä on vähentynyt tasaisesti kaikissa Kainuun kunnissa lukuun ottamatta Kajaania (kuva 2), missä väestömäärä lisääntyi aina vuoteen 1993 asti saavuttaen lähes 40000 henkilön rajan. Tämän jälkeen on Kajaaninkin väestö alkanut vähentyä.

Vuonna 2007 Kainuun väkiluku oli 83 779 eli noin 25 000 henkilöä vähemmän kuin 40 vuotta sitten.

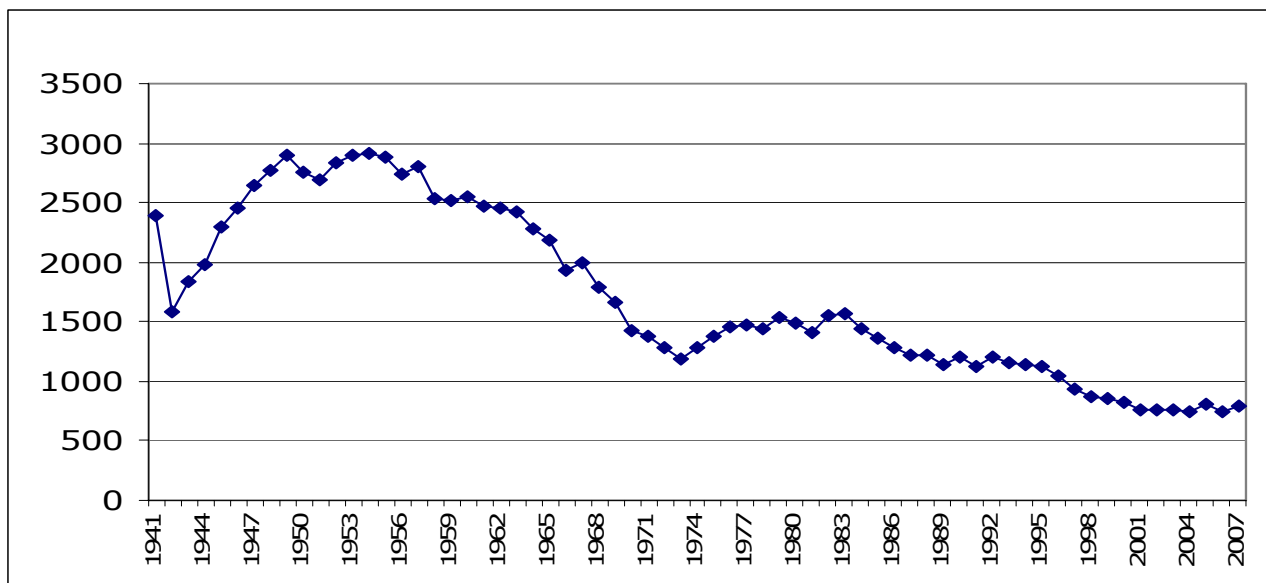

Kuva 1. Kainuun väkiluvun muutokset 1940-luvulta lähtien (Tilastokeskus).

Kuva 2. Kainuun kuntien väkiluvun muutokset 1940-luvulta lähtien (Tilastokeskus).

Myös syntyneiden määrä oli huomattavan suuri sotien jälkeisinä vuosina, mutta sekin on kääntynyt laskuun jo 1950-luvulla (kuva 3). Eniten syntyneitä oli vuonna 1954; 2 927 lasta, joista suurin osa, 70 %, syntyi Kajaani, Kuhmo, Suomussalmella ja Sotkamossa. Vuonna 1966 syntyneiden määrä tipahti alle 2 000:n, mutta vasta 30 vuoden jälkeen, vuonna 1997 määrä laski alle 1 000 lapseen vuodessa. Syntyneiden määrän lasku oli siis nopeampaa 1950-luvulta 1960-luvulle tultaessa kuin myöhemmin.

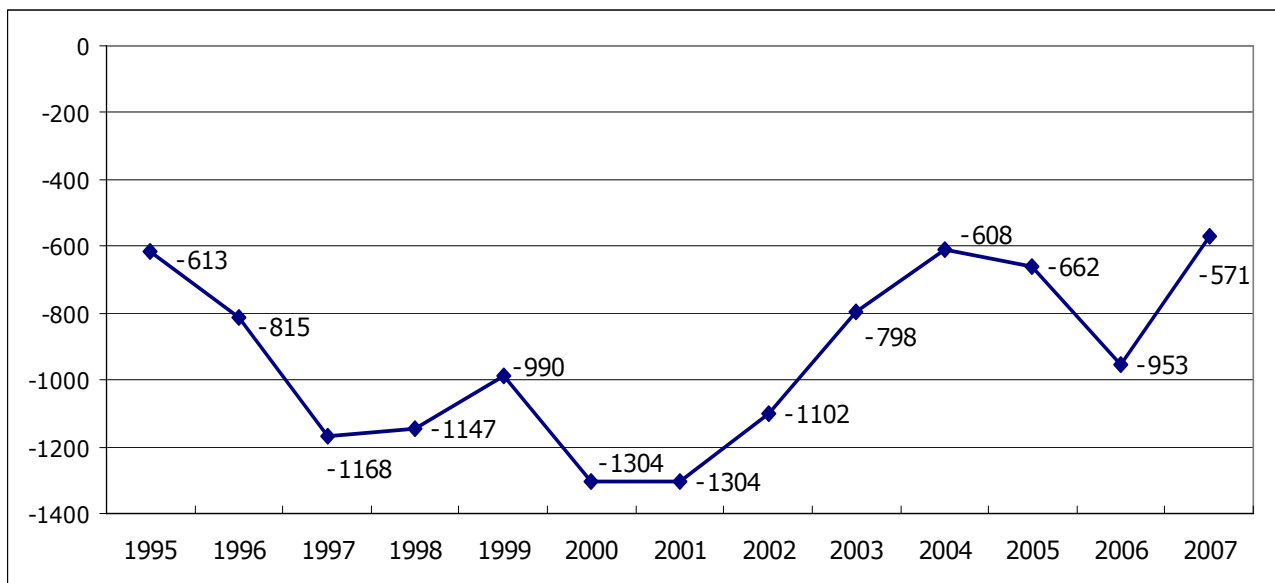

Kuva 3. Syntyneiden lukumäärän muutokset Kainuussa 1940-luvulta lähtien (Tilastokeskus).

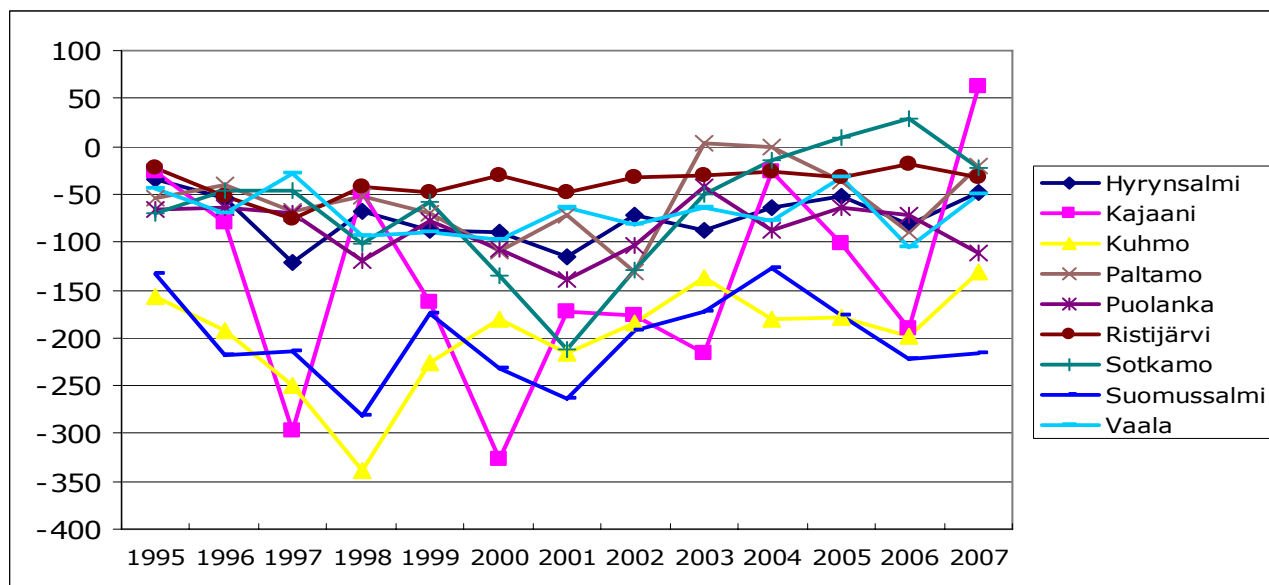
Tarkasteluajanjaksolla 1995–2007 Kainuun väestö on vähentynyt 11422 henkilöä (taulukko 1). 2000-luvun aikana lasku on ollut tästä hieman yli puolet, 5998 henkilöä. Lukuun ottamatta vuosia 1995–1997 syntyneiden enemmisyys on ollut koko tarkasteluajanjakson tappiollinen ja myös muuttotase on pysynyt negatiivisena. Ainoastaan siirtolaisuus on ollut positiivista ja se on kasvanut hieman 2000-luvun aikana. Kuitenkin väestön kokonaismuutos on koko tarkasteluajanjakson ajan ollut negatiivinen (kuva 4). Eniten Kainuun väestö on vähentynyt vuosina 1997–2002, jolloin väestön kokonaismuutokset ovat olleet joka vuosi yli -1000 henkilöä. Tuona aikana maakuntaan muuttavien määrä ei ole riittänyt kompensoimaan maakunnasta poismuuttaneita, joten muuttotase on ollut huomattavan alhainen. Vuodesta 2003 lähtien kokonaismuutos tarkastuksineen on edennyt suotuisampaan suuntaan ja vuonna 2007 se oli tarkasteluajanjakson myönteisin; -571 henkilöä.

Taulukko 1. Kainuun väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	MAAKUNTAAN MUUTTANEET	MAAKUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAIS- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK	VÄKILUKU 31.12.
1995	1 127	914	213	2 504	3 373	-869	86	49	37	-832	-619	6	95 201
1996	1 040	938	102	2 593	3 568	-975	85	50	35	-940	-838	23	94 386
1997	935	916	19	2 728	3 959	-1 231	111	81	30	-1 201	-1 182	14	93 218
1998	873	932	-59	3 076	4 218	-1 142	111	71	40	-1 102	-1 161	14	92 071
1999	856	902	-46	3 229	4 255	-1 026	184	141	43	-983	-1 029	39	91 081
2000	831	985	-154	2 978	4 210	-1 232	197	112	85	-1 147	-1 301	-3	89 777
2001	763	920	-157	3 322	4 553	-1 231	177	100	77	-1 154	-1 311	7	88 473
2002	768	1 003	-235	3 016	4 060	-1 044	245	92	153	-891	-1 126	24	87 371
2003	768	1 003	-235	3 226	3 912	-686	223	88	135	-551	-786	-12	86 573
2004	743	918	-175	3 325	4 034	-709	346	75	271	-438	-613	5	85 965
2005	812	887	-75	3 319	4 090	-771	254	76	178	-593	-668	6	85 303
2006	751	1 045	-294	3 189	3 997	-808	199	50	149	-659	-953	0	84 350
2007	785	963	-178	3 398	4 072	-674	324	49	275	-399	-577	6	83 779

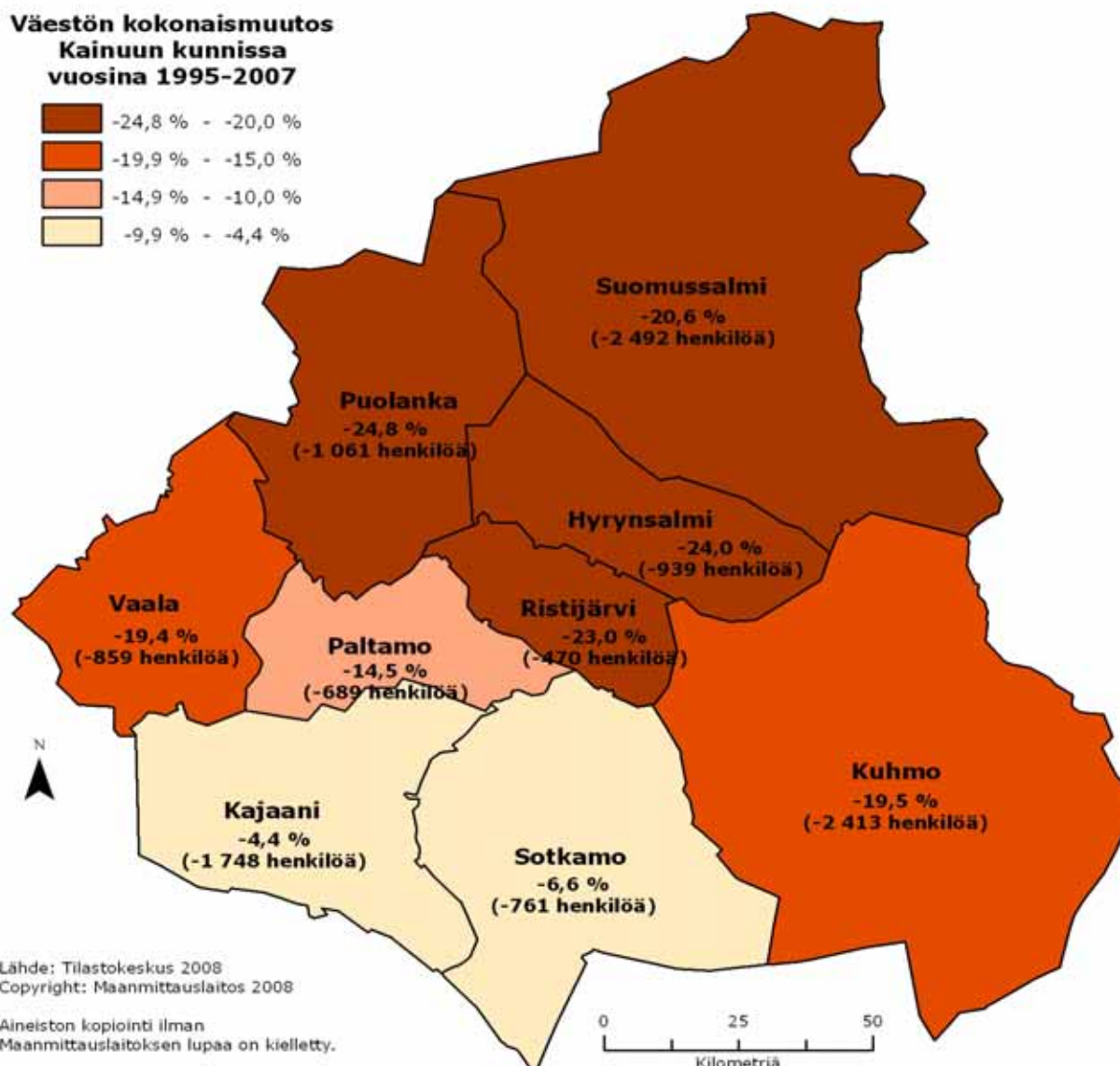
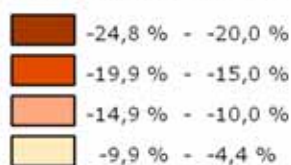
Kuva 4. Väestömäärän kokonaisvuosimuutokset Kainuussa 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

Kuva 5. Väestömäärien kokonaisvuosimuutokset Kainuun kunnissa 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

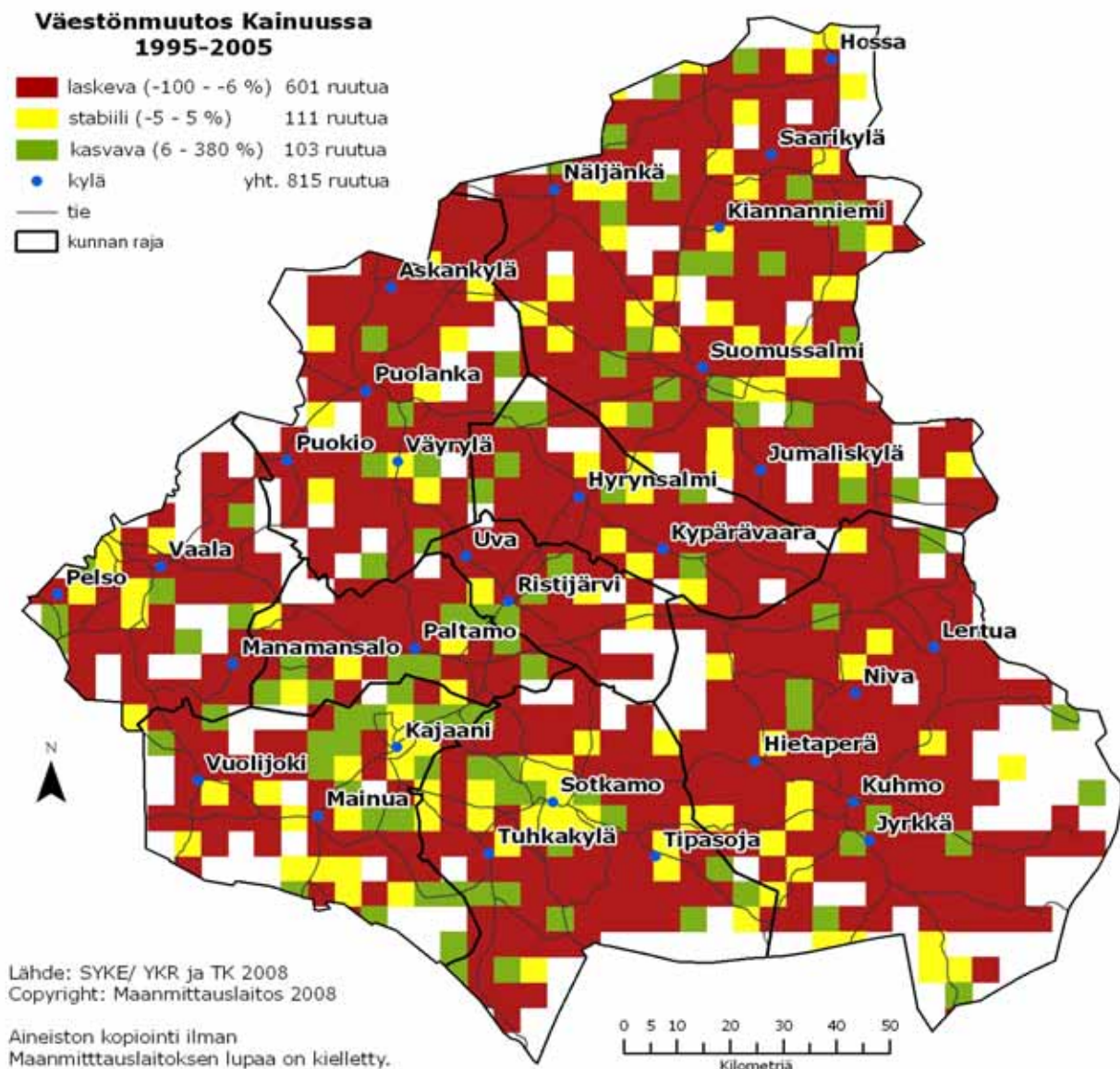
Syntyneiden enemmitys on ollut tappiollista kaikissa Kainuun kunnissa koko 2000-luvun lukuun ottamatta Kajaania ja Sotkamo (ks. Liite 1). Kajaanis syntyneiden enemmitys on ollut koko tarkasteluajanjakson 1995–2007 positiivista ja Sotkamossa vuodet 1995, 1999 ja 2005 ovat olleet syntyneiden enemmyyden kannalta suotuisia. Niinpä ainoastaan Kajaanis ja Sotkamossa väestömäärän kokonaismuutokset ovat olleet plussan puolella muutamana vuotena 2000-luvulla (kuva 5). Lisäksi Paltamon väestön kokonaismuutos oli vuonna 2003 positiivinen, mihin on vaikuttanut kunnan muuttotase, joka oli kyseisenä vuonna tarkasteluajanjakson suurin, 27 henkilöä. Kainuun kunnista väestömäärä onkin pienentynyt prosentuaalisesti vähiten Kajaanis (-4,4 %) ja Sotkamossa (-6,6 %) vuosina 1995–2005 (kuva 6). Väestö on vähentynyt puolestaan eniten Puolangalla (-24,8 %) sekä Hyrynsalmella (-24,0 %) ja myös Ristijärvellä sekä Suomussalmella väestö on vähentynyt yli -20 %.

**Väestön kokonaismuutos
Kainuun kunnissa
vuosina 1995-2007**

Kuva 6. Väestön kokonaismuutos prosentteina Kainuun kunnissa vuodesta 1995 vuoteen 2007. Kunkin kunnan kohdalla näkyvissä myös henkilömäärien muutos.

Katsottaessa Kainuun väestönmuutosta alueellisesti 5*5 kilometrin ruuduilla (kuva 7) huomataan, että väestö on lähinnä vähentynyt ympäri Kainuuta ja väestömäärän kasvu on keskittynyt Kajaanin ja Sotkamon suunnalle. Kuvan 7 kartassa on yhteensä 815 ruutua, joista vain 103:ssa väestömäärä kasvoi välillä 1995–2005. Puolestaan 601 ruudussa väestömäärä on vähentynyt ja 111 ruudussa se on pysynyt suhteellisen stabiilina. Suurin yksittäinen suhteellinen muutos (380 %, 19 henkilöä) on tapahtunut Kajaani Venäänneiemessä. Muita eniten kasvaneita ruutuja löytyy Suomussalmen Näljängältä, Pesiökylästä ja Lehtovaarasta sekä Kuhmon Teljosta.

Kuva 7. Väestön prosentuaalinen muutos Kainuussa 1995–2005 5*5 kilometrin ruuduilla.

Asutuksesta kokonaan tyhjentyneitä 5*5 kilometrin ruutuja Kainuussa on vain 27 kappaletta ja ne sijaitsevat eri puolilta Kainuuta. Eniten tyhjenneitä ruutuja on Suomussalmella. Puolestaan Ristijärveltä, Hyrynsalmelta sekä Paltamosta ei löydy kokonaisia 5*5 kilometrin ruutuja, jotka olisivat tyhjentyneet asutuksesta. Lisäksi Sotkamon pohjois- sekä Kuhmon luoteisosien ruudut eivät ole menettäneet asukkaitaan.

Kainuun asutut alueet ovat pysyneet pääosin samana. Kylät ovat siis säilyneet asuttuina, vaikka asukkaiden määrä onkin laskenut. Vain muutamissa 5*5 kilometrin ruuduissa ja yleisesti ottaen asutuksen laitamilla on tapahtunut muutosta vuosien 1995 ja 2005 välillä. Joitakin 5*5 kilometrin ruutuja on siis hävinnyt asutuskäytöstä (27 kpl), kuten yllä kerrottiin, mutta tilalle on tullut uusia asuttuja ruutuja toisaalle (14 kpl). Vuonna 1995 asuttuja ruutuja Kainuussa oli 801 kappaletta, mutta vuonna

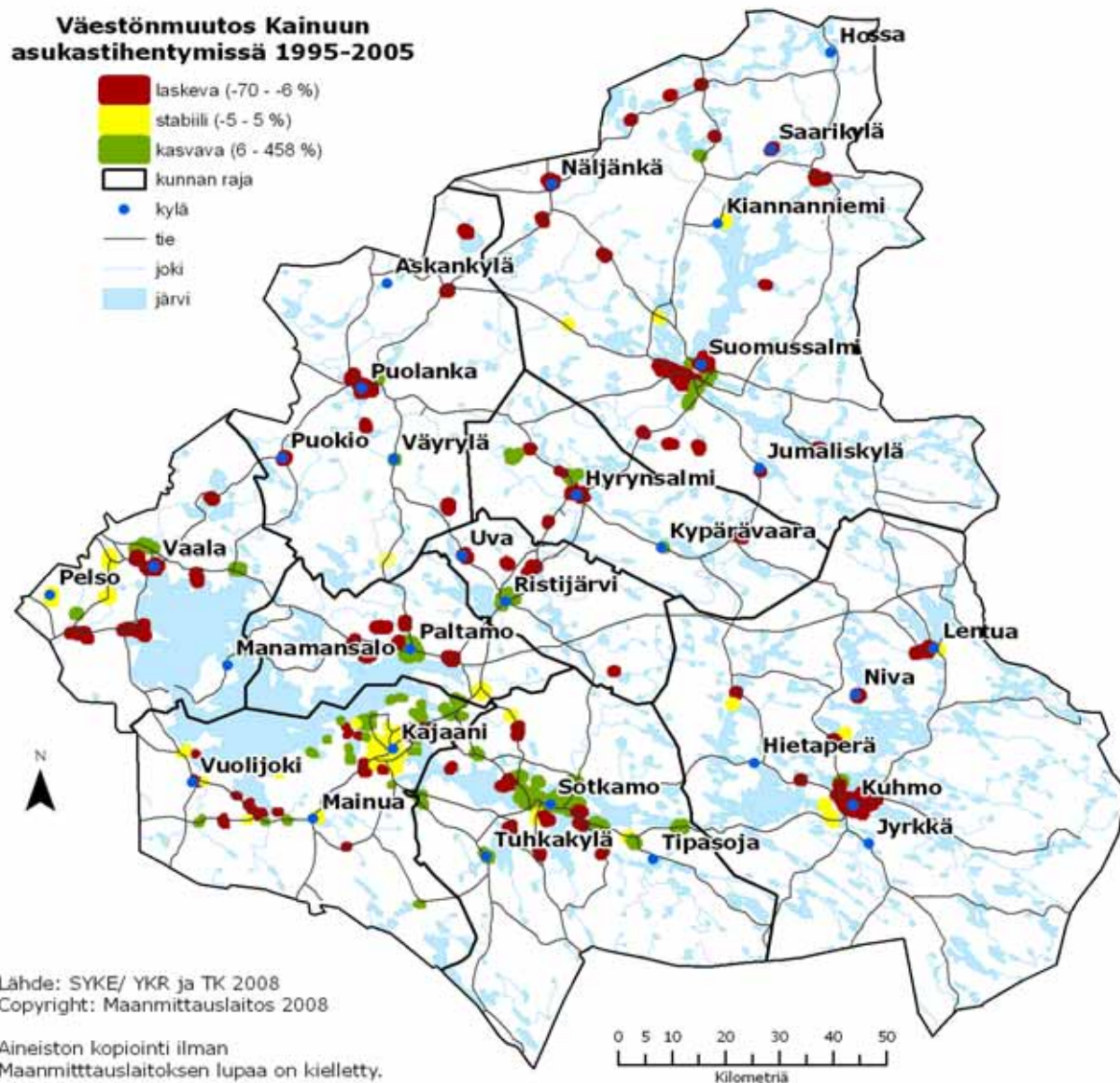
2005 niitä oli 13 vähemmän (788 kpl). Näistä ruuduista 774:ssä on ollut asutusta molempina vuosina.

Asutut neliökilometrin ruudut ovat vähentyneet Kainuun kunnissa lukuun ottamatta Sotkamoa ja Kajaania. Sotkamossa uusia asuttuja neliökilometrin ruutuja on tullut lisää 20 kappaletta vuosien 1995–2005 aikana eli asuttujen ruutujen määrä on noussut 2,7 %, mikä on eniten Kainuussa. Myös Kajaanissa ruutuja on tullut lisää 1,9 % (9 kpl). Varsinkin Puolangalla, Ristijärvellä, Suomussalmella ja Kuhmossa ruutuja on tyhjentynyt asutuksesta paljon ja näin ollen niiden väestön aluerakenne on tiivistynyt. Puolangalla asuttujen ruutujen häviäminen on ollut suhteellisesti suurinta, -12,1 %, kun Ristijärvellä ruutuja on tyhjentynyt -6,2 % ja Suomussalmella sekä Kuhmossa -5,1 %.

Kuntakohtaisesti neliökilometrin ruuduilla tarkasteltuna suurinta alueellista väestömäärän kasvua vuosina 1995–2005 on tapahtunut Sotkamossa, missä se on parhaimmillaan ollut 1100 % (11 henkilöä) Kajaanintien varrelta löytyvässä Telkkälässä. Lisäksi suuria suotuisan muutoksen omaavia neliökilometrin ruutuja löytyy Kajaanin Venäänniemestä (800 %, 8 henkilöä) (missä kasvu on ollut suurta myös 5*5 kilometrin ruuduilla tarkasteltuna) ja Kuhmon Timoniemestä (700 %, 7 henkilöä). Myös Sotkamossa on useita 700 % (7-14 henkilöä) muutoksen kokeneita neliökilometrin alueita, ja ne löytyvät Tipasojalta, Ärväänkylältä, Pekkilästä sekä Jataniemestä. Lukumääräisesti paljon ihmisiä on tullut muun muassa Kajaanin Salmijärvelle, missä yhteen alueen neliökilometrin ruutuun on muuttanut 51 uutta ihmistä.

Suhteellisesti eniten (20,4 %) asutuksesta tyhjentyneitä neliökilometrin ruutuja löytyy Puolangalta, missä näin on käynyt 76 ruudulle 373:sta. Kajaanissa ruutuja, joista asutus on hävinnyt, on vain 32 kappaletta eli 6,1 % Kajaanin neliökilometrin ruutujen määrästä (525 kpl). Toiseksi vähiten asutuksesta kokonaan tyhjentyneitä ruutuja on Sotkamossa (8,7 %) Kuhmon tullessa kolmantena (9,5 %). Suomussalmella on eniten neliökilometrin ruutuja, joista asukkaat ovat lähteneet (122 kpl), mutta koska Suomussalmi on pinta-alaltaan Kainuun suurin kunta, niin prosentuaalisesti tyhjentyneiden neliökilometrin ruutujen määrä on vain 13,2 % kaikista kunnan ruuduista. Tyhjentyneitä ruutuja tarkastellessa tulee kuitenkin muistaa, että alueille on tullut myös täysin uusia asuttuja ruutuja.

Kuvaan 8 on laskettu keskiarvot eri asukastihentymien alueella sijaitsevista neliökilometrin ruuduista. Asukastihentymiksi on valittu kylät ja alueet, joissa on enemmän kuin 20 asukasta. Sotkamon keskustan alueen väestömäärä on yleisesti ottaen kasvanut ja samoin on tapahtunut muun muassa Paltamon ja Ristijärven keskustoissa. Kunnittain neliökilometrin ruuduilla tarkasteltuna kahden viimeksi mainitun ydinkeskustan väestömäärä on kuitenkin laskenut. Keskustojen väestömäärän keskimääräisen kasvun saakin aikaan muutama ydinkeskustan reunoilla sijaitseva ruutu, joissa lisäys on ollut hyvin suurta. Kajaanin ydinkeskustassa väestömäärä on pysynyt lähes muuttumattomana, mutta kasvua on tapahtunut sen läheisillä alueilla.

Kuva 8. Väestön prosentuaalinen muutos Kainuun asukastihentymissä 1995–2005.

2.2. Muuttoliike Kainuussa

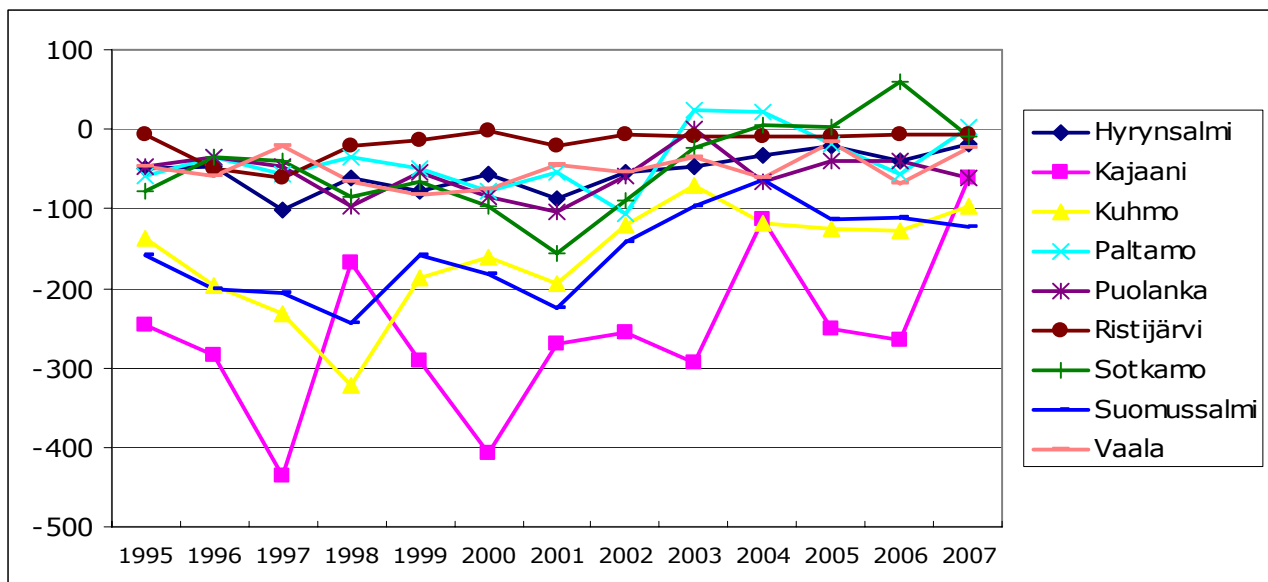
Kainuun muuttoliike on vilkasta (taulukko 2). Vuonna 2007 lähtömuuttajia oli 4072 henkilöä ja tulomuuttajia 3398. Näin ollen nettomuutoksi jää -674 henkilöä. Suuresta muuttoliikkeen kokonaisvolyymista huolimatta nettomuutto jää kuitenkin suhteellisen pieniin lukuihin. Esimerkiksi Kajaanin tulo- ja lähtömuuttajien määrä on kahden tuhannen molemmilla puolilla, mutta itse nettomuutto on vain -256 henkilöä.

Taulukko 2. Muuttoliikkeen kokonaisvolyyymi ja nettomuutto vuonna 2007.

	Tulomuutto	Lähtömuutto	Nettomuutto
Hyrynsalmi	81	105	-24
Kajaani	1 855	2 111	-256
Kuhmo	260	366	-106
Paltamo	209	215	-6
Puolanka	98	167	-69
Ristijärvi	65	73	-8
Sotkamo	433	457	-24
Suomussalmi	264	415	-151
Vaala	133	163	-30
Kainuu	3 398	4 072	-674

Kokonaisnettomuuton, johon sisältyy sekä maassa muuttajat että siirtolaisuus, kehitys on Kainuussa ollut noususuuntaista välillä 1995–2007 (kuva 9). Suomussalmea lukuun ottamatta vuonna 2007 kaikkien kuntien kokonaisnettomuutto oli -100 henkilön paremmalla puolella. Verrattuna tarkasteluajanjakson alkupuolelle kuntiin tulevia maassa muuttajia on siis ollut suhteellisesti enemmän tai joissakin tapauksissa lähtömuuttajien määrä on vähentynyt (ks. liite 1). Monissa Kainuun kunnissa siirtolaisuus on lisääntynyt, mikä selittää osaltaan muuttotaseen kasvamisen. Koko Kainuun mittakaavassa siirtolaisuus on lisääntynyt monella sadalla henkilöllä (ks. taulukko 1).

Ainoastaan Paltamon, Puolangan ja Sotkamon kunnissa kokonaisnettomuutto on ollut positiivinen muutamana vuonna tarkasteluajanjakson 1995–2007 aikana. Sotkamossa nettomuutto oli parhaimmillaan vuonna 2006, jolloin se oli 59 henkilöä.

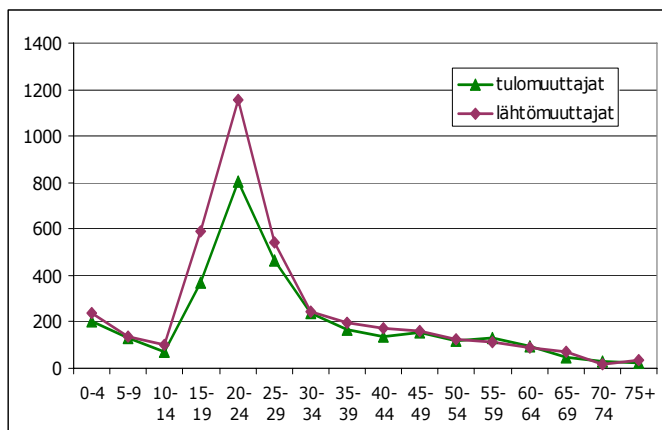

Kuva 9. Kokonaisnettomuutto Kainuun kunnissa vuosina 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

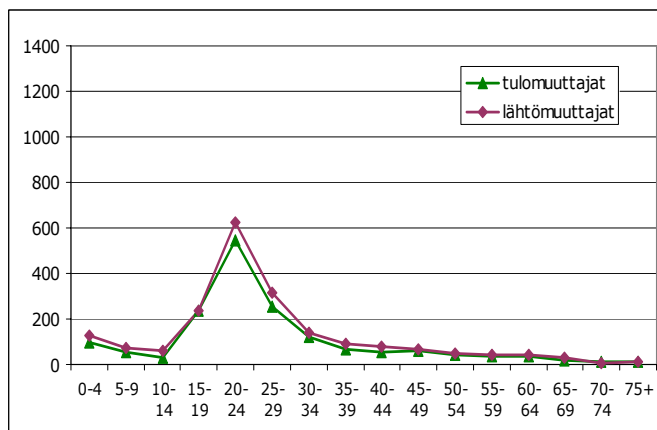
Vuonna 2006 suurin osa Kainuusta pois muuttavista oli 20–24-vuotiaita (ks. kuva 10), sillä ikäluokka sisältää opiskelemaan lähtevät. Heitä oli 1157. Myös pääosa Kainuuseen tulevista muuttajista oli 20–24-vuotiaita (803 henkilöä), joista osa oli

luultavasti Kainuuseen opiskelemaan tulevia sekä opiskeluistaan palaavia nuoria. Muuttajien määrät vähenivät sekä tulo- ja lähtömuuttajien määrien ero tasaantui selkeästi iän lisääntyessä.

Kajaanin tulo- ja lähtömuuttajien määrä on huomattavan paljon suurempi kuin muiden kuntien, joten Kajaanin muuttoluvut esitetään erillisessä kuvassa (ks. kuva 11).

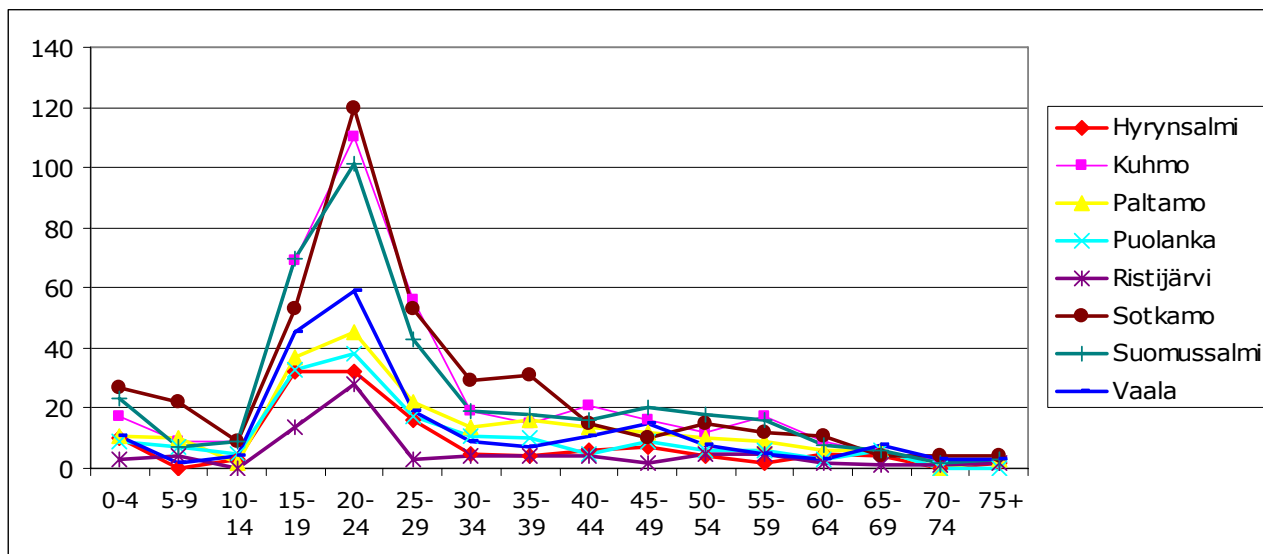

Kuva 10. Tulo- ja lähtömuuttajien määrä ikäluokittain vuonna 2006 (Tilastokeskus 2008).

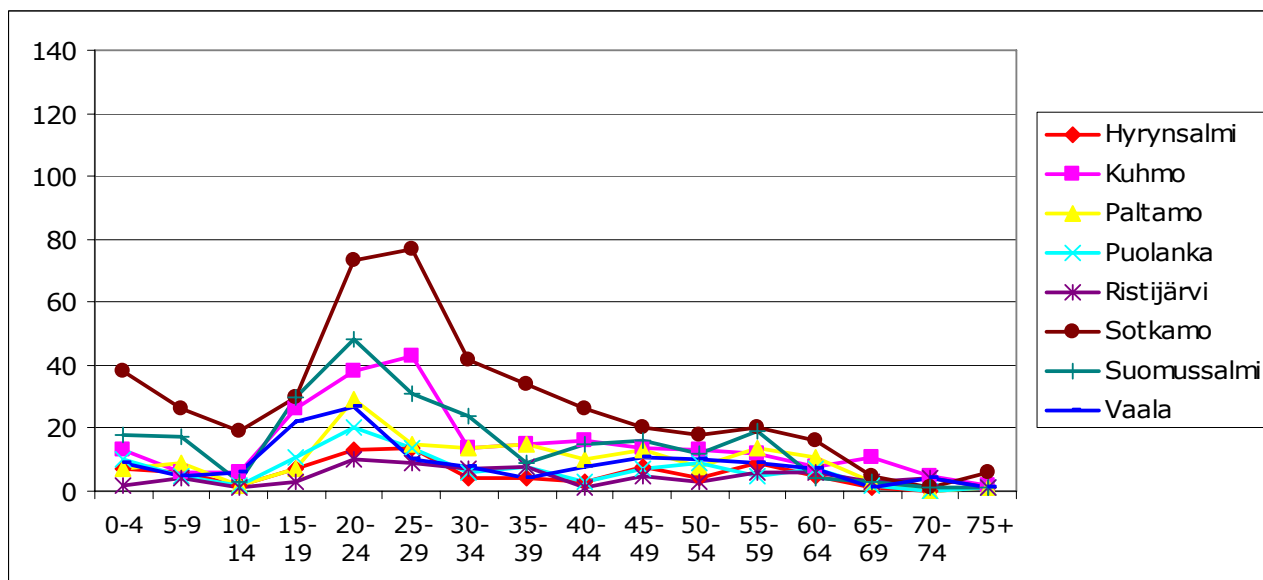

Kuva 11. Kajaanin tulo- ja lähtömuuttajien määrä ikäluokittain vuonna 2006 (Tilastokeskus 2008).

Kajaanissa oli vuonna 2006 tulo- ja lähtömuuttajia lähes yhtä paljon, mutta muissa Kainuun kunnissa erot olivat suuremmat (ks. kuvat 12 ja 13). 20–24-vuotiaiden nuorten poismuutto (624 henkilöä) ei vaikuttanut Kajaanissa yhtä suuresti väestömäärään kuin muissa kunnissa, sillä Kajaaniin tuli 20–24-vuotiaita vain 79 henkilöä vähemmän kuin lähti. Kajaaniin muuttaakin nuoria muun muassa koulutusmahdollisuuksien vuoksi niin Kainuun kunnista kuin muualtakin Suomesta. Myös Sotkamossa 20–24-vuotiaiden poismuutto tasoittui, sillä Sotkamoon tuli saman ikäryhmän lisäksi myös paljon 25–29-vuotiaita. Sotkamolla onkin tarjottavaa myös muualta tuleville, sillä niiden koulutus- ja työllisyystilanne on hyvä, esimerkiksi Sotkamon Talvivaaran kaivos tarjoaa monia työpaikkoja. Muissa Kainuun kunnissa 20–24-vuotiaita tulomuuttajia ei ollut tarpeeksi kattamaan saman ikäluokan poismuuttajat, mutta vanhemmissa ikäluokissa muuttajien määrät samoin kuin niiden erot olivat pienempiä. Näyttää myös siltä, että muuttoalttius on herkempää silloin, kun lapset ovat alle 10-vuotiaita eli pääosin alle kouluikäisiä, sillä 0–4-vuotiaita sekä 5–9-vuotiaita on tullut ja lähtenyt kunnista enemmän kuin 10–14-vuotiaita. Tässä ikäluokassa muuttoliikettä on tapahtunut vähiten lähes jokaisessa Kainuun kunnassa lukuun ottamatta yli 65-vuotiaiden ikäluokkia.

Kuva 12. Lähtömuuttajien määrä ikäluokittain Kainuun kunnissa lukuun ottamatta Kajaania vuonna 2006 (Tilastokeskus 2008).

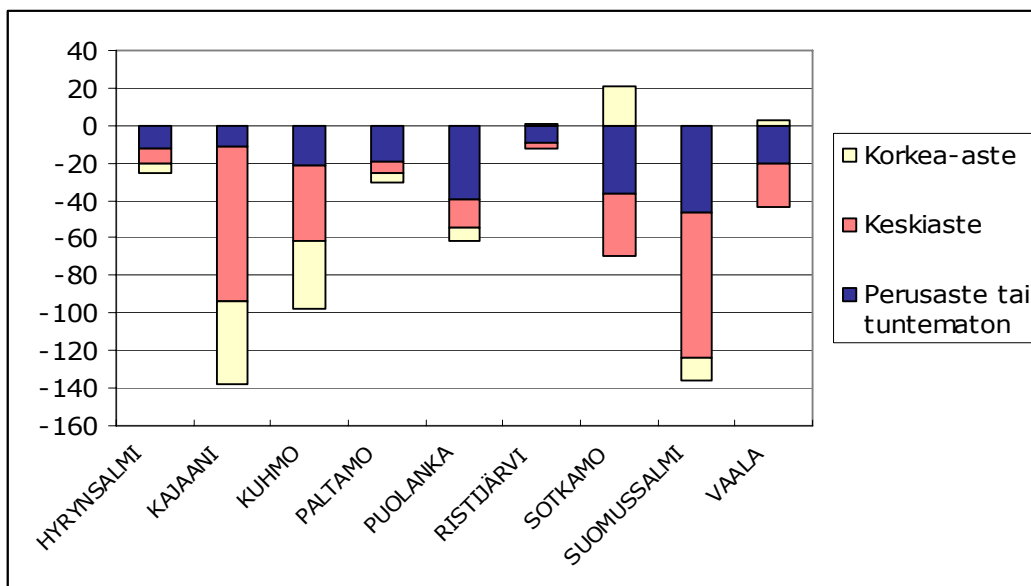
Kuva 13. Tulomuuttajien määrä ikäluokittain Kainuun kunnissa lukuun ottamatta Kajaania vuonna 2006 (Tilastokeskus 2008).

Noin puolet vuonna 2007 Kainuuseen muuttavista sekä sieltä pois lähtevistä 15 vuotta täyttäneistä oli keskiasteen koulutuksen saaneita (kuva 14). Puolestaan 36 %:lla oli koulutus perusasteelta tai se oli tuntematon ja 14 % muuttaneista omasi korkea-asteen koulutuksen. Perus- ja keskiasteen koulutuksen saaneiden nettomuutto oli kaikissa kunnissa negatiivinen ja samoin oli suurimmassa osassa kuntia myös korkeasti koulutettujen kohdalla. Kuitenkin Ristijärvellä, Sotkamossa ja Vaalassa korkea-asteen koulutuksen saaneita muutti kuntiin enemmän kuin heitä lähti. Nämä kunnat ovat onnistuneet muun muassa maankäyttöpoliitikkallaan (rantarakentaminen) houkuttelemaan korkea-asteen koulutuksen saaneita. Sotkamo on onnistunut myös luomaan houkuttelevan imagon.

Kajaanissa ja Suomussalmella 15 vuotta täyttäneitä keskiasteen koulutuksen saaneita lähtömuuttajia oli paljon enemmän kuin saman ryhmän tulomuuttajia, joten

keskiasteen nettomuutto oli molemmissa kunnissa -80 henkilön tienoilla. Myös Kuhmossa ja Vaalassa keskiasteen nettomuutto oli alhaisin, mutta muissa Kainuun kunnissa pienin nettomuutto osui perusasteen koulutuksen saaneiden kohdalle.

Kuhmossa ja Kajaanissa on suhteellisesti suotuisin nettomuutto perusasteen koulutuksen saaneissa. Korkeasti koulutettujen tulomuutto lähentelee lähtömuuttajien lukuja, koska Kainuun korkeakoulutuspaikkojen määrä on vähäinen. Kajaanin alhainen nettomuutto korkeasti koulutettujen kohdalla selittyykin sillä, että Kajaanissa on mahdollisuus korkea-asteen koulutukseen. Kun koulu saadaan päätökseen ja alan työpaikat löytyvätkin muualta, muutetaan pois Kajaanista. Koko Kainuuta yleisesti tarkastellen kaikkien ryhmien nettomuutto on ollut kuitenkin negatiivista.

Kuva 14. Nettomuutto koulutusasteen mukaan Kainuun kunnissa vuonna 2007 (Tilastokeskus 2008).

Kainuulaiset muuttivat vuonna 2006 eniten Ouluun (577 henkilöä), Helsinkiin (235 henkilöä), Kuopioon (188 henkilöä), Tampereelle (138 henkilöä) sekä Jyväskylään (108 henkilöä). Kainuun suurin muuttava ikäluokka on 20–24-vuotiaat nuoret, joten luonnollisesti eniten muuttoliikettä tapahtuu suuriin opiskelijakaupunkeihin. Myös suuri osa, 27,8 %, Kainuuseen maakunnan ulkopuolelta muuttavista tulee Oulusta (311 henkilöä), Helsingistä (154 henkilöä) sekä Kuopiosta (125 henkilöä). Kainuun sisällä tapahtuneesta muutosta vuonna 2006 suurin osa suuntautui Kajaaniin (494 henkilöä), mutta myös kajaanilaiset (368 henkilöä) muuttivat paljon maakunnan sisällä toisiin kuntiin.

Kajaaniin, Kuhmoon, Ristijärvelle, Sotkamoon ja Suomussalmelle muutettiin pääasiassa Oulusta ja pääkaupunkiseudulta. Kajaaniin ja Sotkamoon muutti asukkaita myös muista isoimmista kaupungeista, kuten Kuopiosta, Tampereelta, Rovaniemeltä, Jyväskylästä sekä Joensuusta. Sen sijaan Vaalaan muutti ihmisiä pääasiassa Oulun seudulta, Muhokselta ja Haukiputaalta. Suomussalmelle oli muuttanut vuonna 2006 myös paljon taivalkoskelaisia, joita oli 8,6 % muuttaneista.

Suomussalmelle, Kajaaniin ja Sotkamoon on muuttanut eniten ulkomaalaisia vuosien 1995–2007 aikana (ks. liite 2), mutta suhteellisesti eniten heidän määränsä on

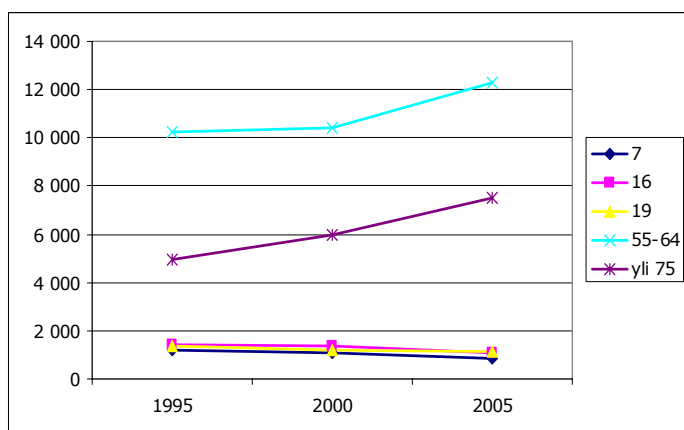
kasvanut Puolangalla ja Ristijärvellä. Vuonna 2007 ulkomaalaisia asui eniten Kajaanissa (670 henkilöä). Lisäksi Suomussalmella, Sotkamossa sekä Kuhmossa asui yli sata ulkomaalaista, mutta muissa Kainuun kunnissa asui vuonna 2007 kussakin alle 30 ulkomailta muuttanutta.

2.3. Taustatietoa ikäluokkien kehittymisestä

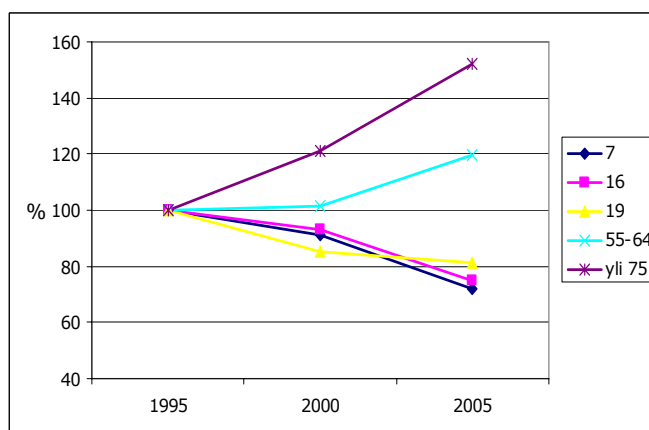
Ikäluokkatarkastelun kohteeksi (ks. kuvat 15 ja 16) on valittu 7-vuotiaat (koulun aloittavat), 16-vuotiaat (toisen asteen koulutukseen tulevat), 19-vuotiaat (työmarkkinoille tulevat/ opiskelemaan lähtevät), 55–65-vuotiaat (eläköityvät) sekä yli 75-vuotiaat (kasvava palvelujen tarve). Lisäksi taulukossa 3 on esillä myös 15–64-vuotiaat (työvoima). Kartat näyttävät alueellisesti 2:ssa eri ikäluokassa tapahtuneet muutokset. 5*5 kilometrin ruuduissa esitetty aineisto ikäluokkien väestömäärästä on luokiteltu kolmeen luokkaan: laskeviin (≤ -6 %), stabiileihin (-5 % - 5 %) ja kasvaviin ($\geq +6$ %). Kummankin ikäluokan 5*5 kilometrin ruuduin esitetystä kartasta on poistettu ne ruudut, joissa ei ole ollut yhtään kyseisen ikäluokan edustajaa.

2.3.1. Koko Kainuun ikäluokkien kehitys

Tarkasteluajanjaksolla 1995–2005 koulutiensä aloittavien lasten määrä on laskenut 337 henkilöä eli -28 % ja seuraavien kahden vuoden aikana ikäluokan pieneneminen on jatkunut edelleen 52 henkilöllä. Myös 16- ja 19-vuotiaiden määrä on laskenut vuosina 1995–2007, 19-vuotiaiden kohdalla vähennys on ollut $-21,5$ % ja 16-vuotiaiden $-27,1$ %. Eläköityvien määrä on puolestaan lisääntynyt 2042 henkilöllä eli $19,9$ %:lla tarkasteluajanjaksolla 1995–2005. Seuraavien vuosien (2005–2007) aikana eläköityviä on tullut lisää 710 henkilöä eli $5,8$ %. Yli 75-vuotiaiden määrä on kasvanut kymmenessä vuodessa 52 % eli 2575 henkilöä, minkä jälkeen ikäluokan kasvu on jatkunut edelleen. Sen sijaan koko työvoiman määrä on pienentynyt 8740:lla vuosina 1995–2007.

Kuva 15. Eri ikäluokkien koko ja kehitys (Tilastokeskus 2008).

Kuva 16. Eri ikäluokkien kehitys prosentteina (Tilastokeskus 2008).

Taulukko 3. Ikäluokkien kehitys Kainuussa 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

Vuosi	Yhteensä	7	16	19	15–64	55–64	yli 75
1995	95 201	1 204	1 449	1 369	62 747	10 256	4 948
2000	89 777	1 097	1 351	1 167	58 860	10 407	6 003
2005	85 303	867	1 083	1 110	55 295	12 298	7 523
2007	83 779	815	1 056	1 075	54 007	13 008	7 948

2.3.3. Kuntakohtainen ikäluokkien kehitys

Tarkasteluajanjaksolla 1995–2005 koulunsa aloittavat lapset ovat vähentyneet eniten Ristijärvellä (-78,6 %), Hyrynsalmella (-55 %) sekä Kuhmossa (-49,8 %). Seuraavien kahden vuoden aikana 7-vuotiaiden määrä on kuitenkin noussut Kuhmossa huomattavasti, 20 %:lla (35 henkilöä). Vähiten ikäluokka on pienentynyt Sotkamossa, missä vähennys on ollut -14 %.

16-vuotiaiden määrä on vähentynyt eniten Kuhmossa (-45,8 %), mutta Paltamossa ja Vaalassa ikäluokka on pysynyt lähes samankokoisena vuodesta 1995 vuoteen 2005. Paltamossa ikäluokka jopa kasvoi hieman ennen vuotta 2000, jonka jälkeen se pieneni 1995 vuoden tasolle. Kuitenkin välillä 2005–2007 on niin paltamolalaisten kuin vaalalaistenkin 16-vuotiaiden määrä kääntynyt laskuun. Tuona aikana vähennystä on tapahtunut Paltamossa -22,2 % eli 14 henkilöä ja Vaalassa -36,5 % eli 22 henkilöä. Sotkamossa 16-vuotiaiden ikäluokka pieneni -33,9 % tarkasteluajanjaksolla 1995–2005, mutta on sen jälkeen kasvanut neljänneksellä (24,8 %) eli 29 henkilöllä.

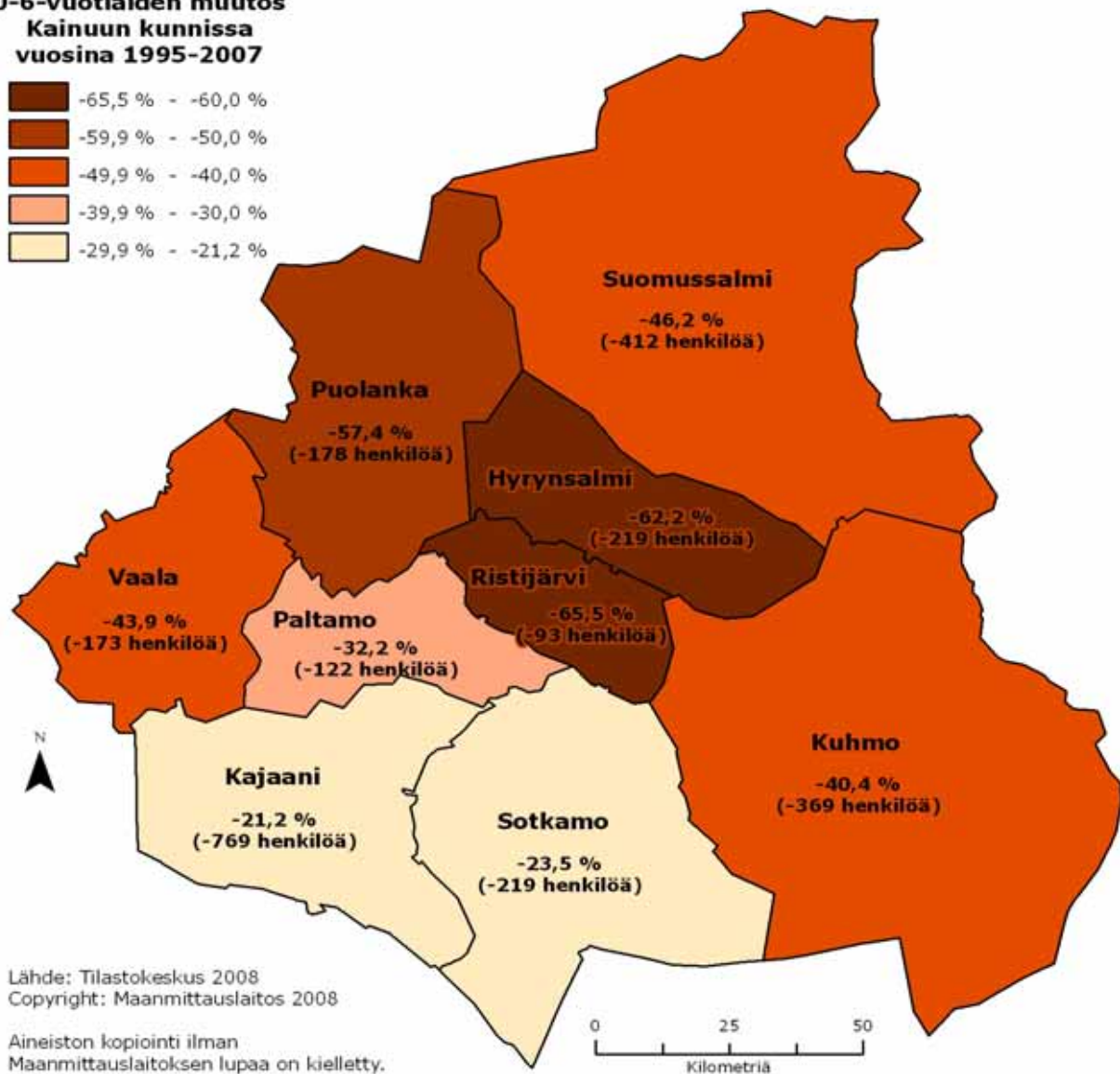
Koko Kainuussa 19-vuotiaiden määrä oli laskenut välillä 1995–2007, mutta yksittäisiä kuntia tarkasteltaessa Ristijärvellä kyseinen ikäluokka on kasvanut. Ristijärvellä kasvu on ollut suhteellisesti hyvin suurta, 43,8 %, mutta absoluuttisina lukuina katsottuna Ristijärvellä oli vain seitsemän uutta 19-vuotiasta vuonna 2007 verrattuna vuoteen 1995. Hyrynsalmella ikäluokka pieneni hieman vuosina 1995–2000, mutta kasvoi sen jälkeen vuoteen 2005 tultaessa. Koko ajanjaksolla 1995–2005 hyrynsalmelaisten 19-vuotiaiden määrä kasvoi 13,4 % eli 5 henkilöllä. Kuitenkin jälleen vuoden 2005 jälkeen ikäluokka pieneni, nyt jo alle vuoden 1995 tason eli 9 henkilöä (-20,1 %). Muissa kunnissa 19-vuotiaiden määrä on laskenut vuoteen 2007 mennessä alle vuoden 1995 tason. Suurinta ikäluokan pieneneminen on ollut Suomussalmella, -46,2 % eli 78 henkilöä. Kuhmossa sekä Vaalassa ikäluokka on pienentymisen jälkeen kasvanut viimeisenä parina vuotena (2005–2007), mutta ikäluokan kasvu ei ole yltänyt kuitenkaan vuoden 1995 tasolle.

Monessa Kainuun kunnassa eläköityvien eli 55–64-vuotiaiden ikäluokka väheni ensin vuosina 1995–2000, mutta on sen jälkeen kääntynyt kasvuun ohittaen vuoden 1995 tason. Tarkasteluajanjaksolla 1995–2007 ikäluokka on kasvanut eniten Kajaanissa (42,6 %) ja vähiten Ristijärvellä (2,7 %).

Yli 75-vuotiaiden määrä on kasvanut todella paljon Kuhmossa, missä kasvua oli vuosien 1995–2005 välillä 73,1 %. Ikäluokka on kasvanut paljon myös Suomussalmella (71,5 %), Kajaanissa (71,1 %) sekä Hyrynsalmella (68,2 %) vuosien 1995–2007 aikana. Myös Ristijärvellä yli 75-vuotiaiden määrä lisääntyi puolella (50,8 %), mutta muissa kunnissa ikäluokan kasvu jäi alle 50 prosentin.

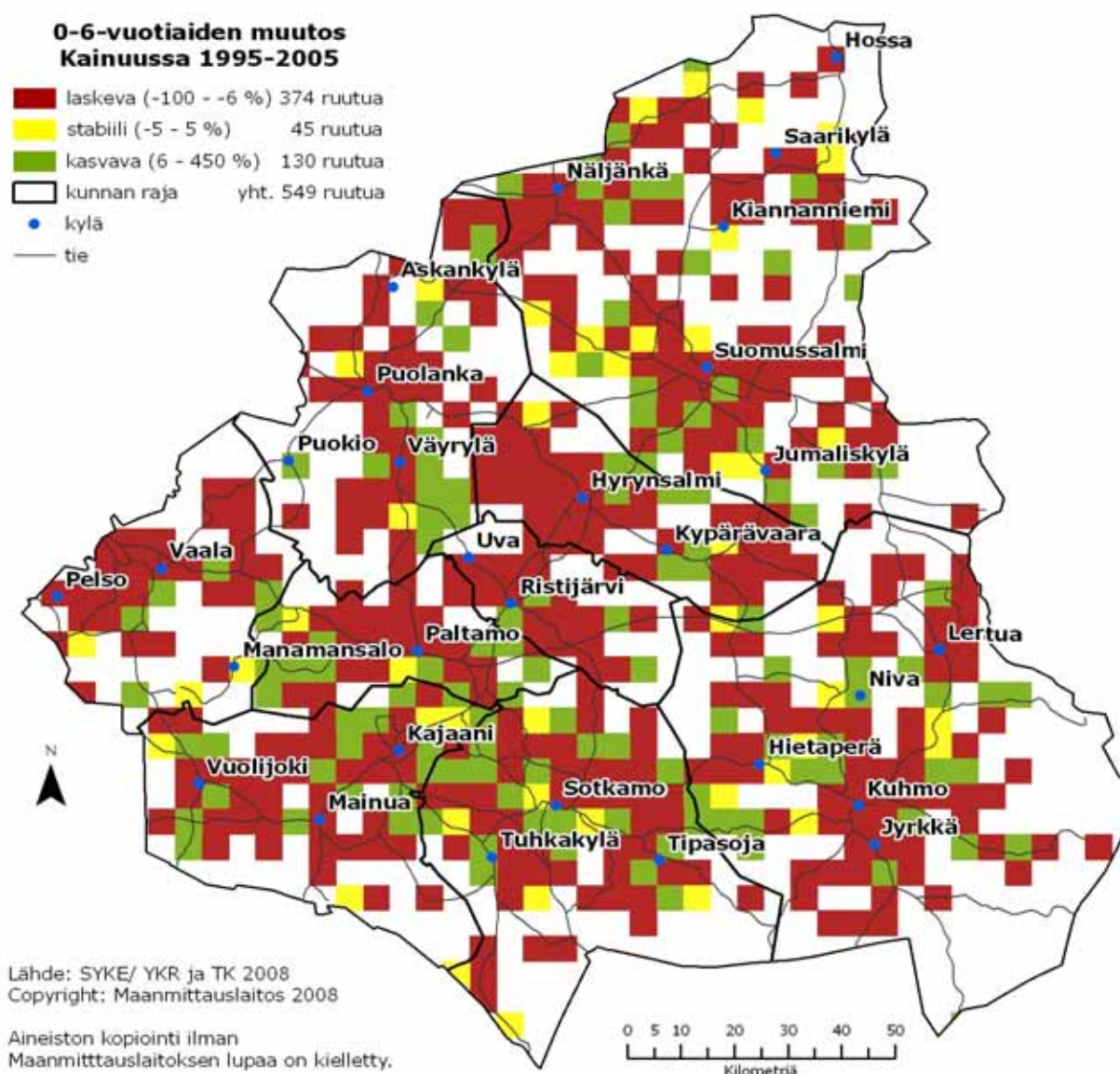
Työvoima on vähentynyt kaikissa Kainuun kunnissa 1995–2007. Vähiten sen määrä on laskenut Kajaanissa (-5,9 %) ja Sotkamossa (-8 %). Sen sijaan Puolangalla (-27,4 %), Hyrynsalmella (-25,6 %) sekä Suomussalmella (-24,2 %) työvoiman määrä on pienentynyt eniten.

**0-6-vuotiaiden muutos
Kainuun kunnissa
vuosina 1995-2007**

Kuva 17. 0–6-vuotiaiden muutos prosentteina Kainuun kunnissa vuodesta 1995 vuoteen 2007. Kunkin kunnan kohdalla on näkyvissä myös henkilömäärien muutos.

Kunnittain tarkasteltuna (kuva 17) alle kouluikäiset (0–6-vuotiaat) ovat vähentyneet eniten Ristijärvellä (-65,5 %) ja Hyrynsalmella (-62,2 %). Kajaanissa ja Sotkamossa ikäluokka on sen sijaan pienentynyt vähiten.

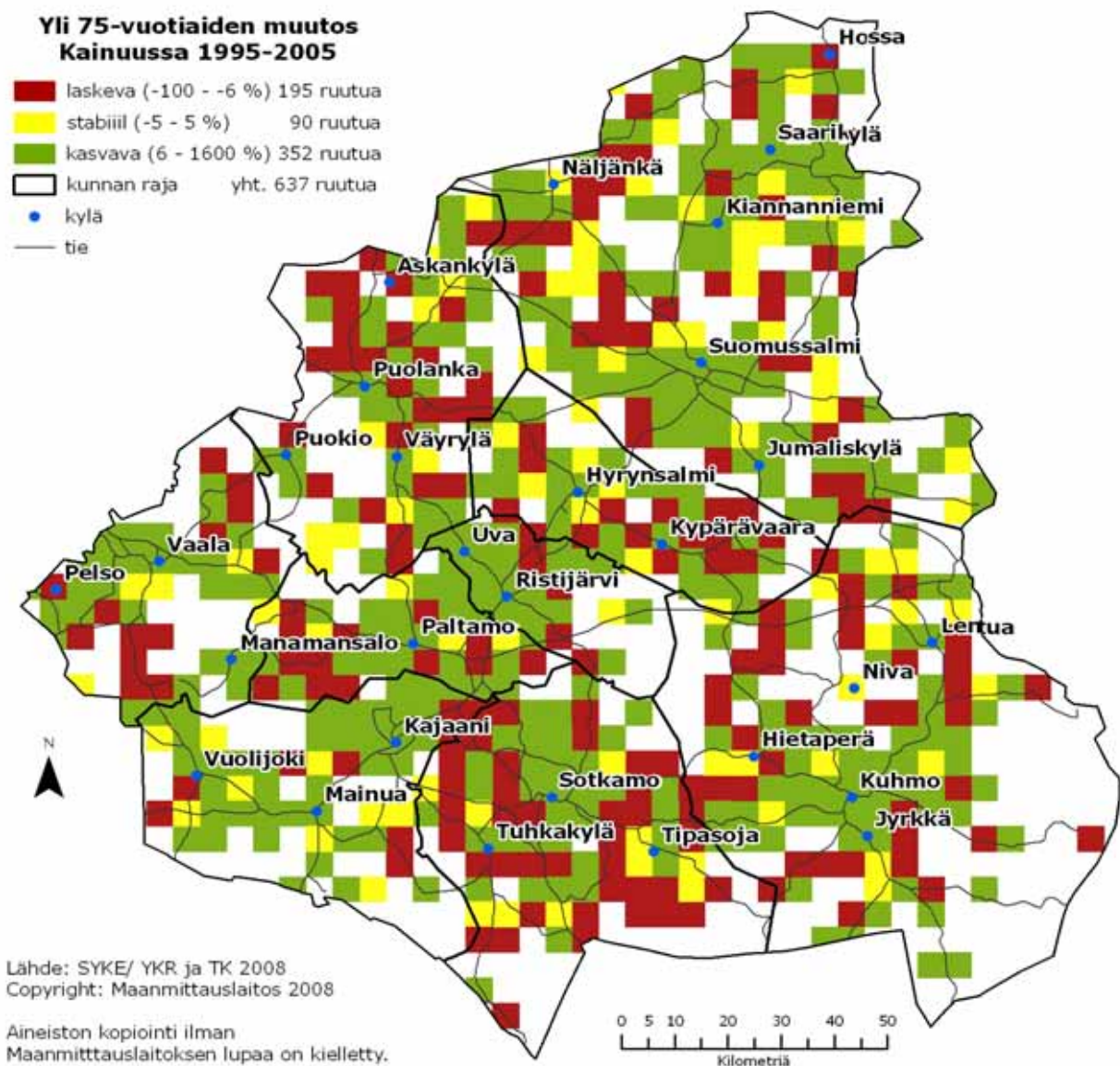

Kuva 18. 0-6-vuotiaiden prosentuaalinen muutos Kainuussa 1995–2005 5*5 kilometrin ruuduilla.

0-6-vuotiaiden ikäluokan väestömuutos on vaihdellut alueellisesti eri puolella Kainuuta (kuva 18). Ruutuja, joissa kyseisen ikäluokan väestömäärä on kasvanut (130 kpl), on kuitenkin noin kolmasosa vähemmän kuin ruutuja, joissa se on vähentynyt (374 kpl). Ikäluokan kartassa on 549 5*5 kilometrin ruutua, joista 45:ssä muutos on pysynyt stabiilina. Tästä ikäluokasta tyhjentyneitä 5*5 kilometrin ruutuja on 182 kappaletta. Suurimmillaan muutos on ollut 450 % (9 henkilöä) ja tämä on tapahtunut Kajaanin Pohjajoella. Lisäksi Kuhmon Välivaaralla ja Sylväjässä sekä Suomussalmen Salmivaarassa ikäluokka on kasvanut paljon.

Neliökilometrin ruuduin tarkasteltuna suurin positiivinen muutos 0-6-vuotiaiden määrässä on tapahtunut Sotkamossa Tikkalansalmella (900 %, 9 henkilöä). Lisäksi Kajaanin Takkarannassa sekä Paltaniemellä ikäluokka on kasvanut 500 % (5 henkilöä). Ruutuja, joista ikäluokka on hävinnyt kokonaan, on suhteellisesti eniten Ristijärvellä, 63 % ja myös Hyrynsalmella, Kuhmossa sekä Suomussalmella

ikäluokasta tyhjentyneitä ruutuja on yli 50 %. Kajaanissa vain 83 ruutua 295:stä eli 28,1 % on tyhjentynyt 0-6-vuotiaista.

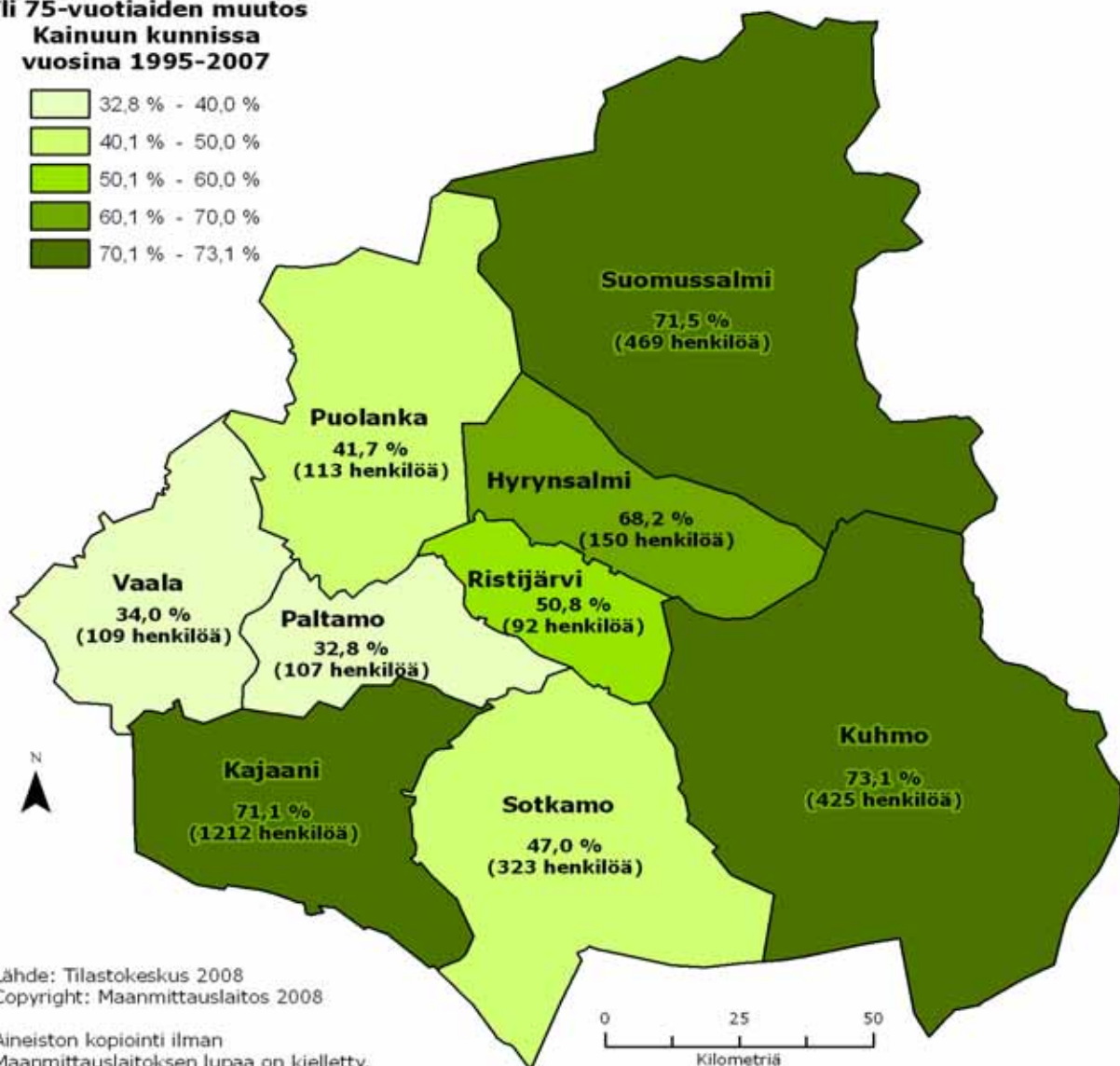
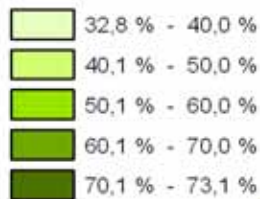

Kuva 19. Yli 75-vuotiaiden prosentuaalinen muutos Kainuussa 1995–2005 5*5 kilometrin ruuduilla.

Yli 75-vuotiaiden ikäluokka on kasvanut erittäin selkeästi lähes joka puolella Kainuuta (kuva 19). Yleensä yli 75-vuotiaat suuntaavat asumaan syrjäkyliltä keskustaun muun muassa palvelujen läheisyyden vuoksi ja tämä on osittain näkyvissä myös Kainuussa. 637:stä yli 75-vuotiaiden asuttamista ruuduista kasvavia on 352, laskevia 195 ja stabiileja 90. Suurinta kasvua on tapahtunut Kuhmon Jämäksessä (1600 %, 16 henkilöä) ja Kajaanin Hannusrannassa (800 %, 8 henkilöä). Puolestaan 89 ruudusta ikäluokka on tyhjentynyt kokonaan.

Eniten yli 75-vuotiaiden määrä on kasvanut Kuhmossa, Suomussalmella sekä Kajaanissa, joissa kaikissa kasvua on ollut yli 70 % (kuva 20). Paltamossa ja Vaalassa ikäluokka on sen sijaan kasvanut vähemmän, alle 35 %.

**Yli 75-vuotiaiden muutos
Kainuun kunnissa
vuosina 1995-2007**

Lähde: Tilastokeskus 2008
Copyright: Maanmittauslaitos 2008

Aineiston kopiointi ilman
Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

Kuva 20. Yli 75-vuotiaiden muutos prosentteina Kainuun kunnissa vuodesta 1995 vuoteen 2007. Kunkin kunnan kohdalla näkyvissä myös henkilömäärien muutos.

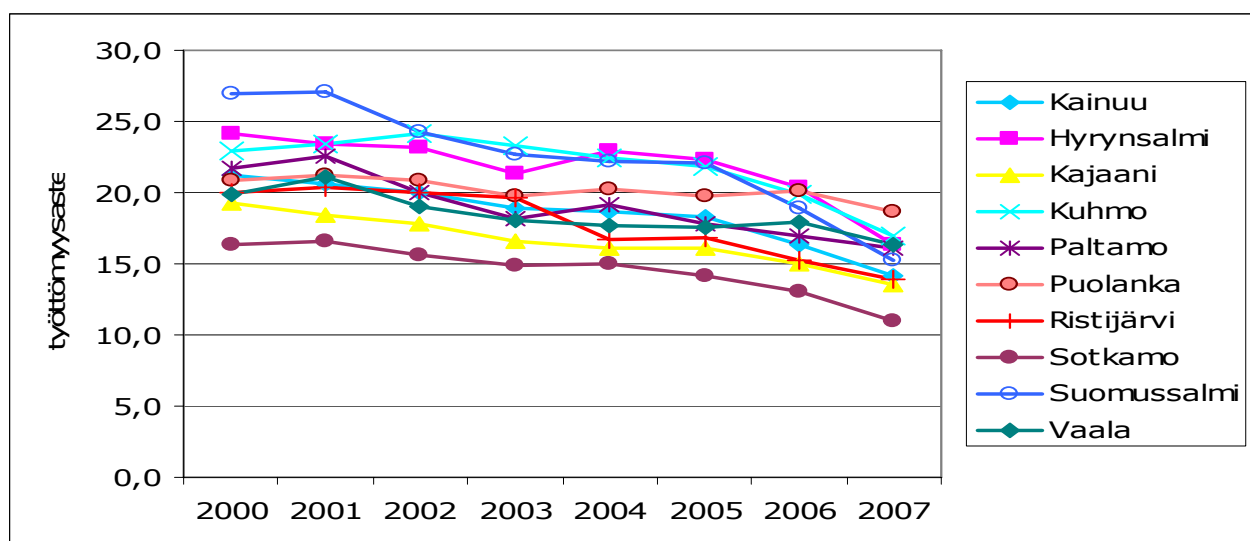
Neliökilometrin ruudun tarkasteltuna kaikista suurin alueellinen muutos prosentteina yli 75-vuotiaiden ikäluokassa on tapahtunut Sotkamossa, missä se on ollut 967 % (29 henkilöä) Jataniemessä. Lisäksi Suomussalmella ikäluokka on kasvanut 900 % (9 henkilöä) Ämmänsaarella sijaitsevassa ruudussa ja Hyrynsalmen Moisiovaarassa kasvu on parhaimmillaan ollut 800 % (8 henkilöä). Suhteellisesti eniten ruutuja on tyhjentynyt yli 75-vuotiaista Sotkamossa, missä ikäluokka on hävinnyt 130 ruudusta 373:sta (34,9 %). Kuitenkin Sotkamon yli 75-vuotiaiden määrä on kasvanut kymmenessä vuodessa melkein puolella (47 %) eli ikäluokan vanhukset ovat keskittyneet asumaan pienemmälle alueelle ja lähinnä keskustan tuntumaan. Tällainen ikäluokan asutuksen keskittyminen on nähtävissä muissakin kunnissa. Syynä tähän on ikäluokan tarve olla lähellä palveluja. Vähiten yli 75-vuotiaista tyhjentyneitä ruutuja on Kajaanissa (16,5 %).

0-6-vuotiaiden ja yli 75-vuotiaiden väliin jää kuusi muuta ikäluokkaa: 7-14-vuotiaat, 15-17-vuotiaat, 18-29-vuotiaat, 30-49-vuotiaat, 50-64-vuotiaat sekä 65-74-vuotiaat. Näistä ikäluokista 30-49-vuotiaat ovat vähentyneet alueellisesti eniten. 761:sta 5*5 kilometrin ruudusta 566:ssa (74,4 %) väestön kehitys on vuosina 1995-2005 ollut laskevaa. Kuitenkin 15-17-vuotiaiden ikäluokka sisältää eniten kokonaan tyhjentyneitä ruutuja, joita on 26,6 % kaikista ruuduista. Sen sijaan 50-64-vuotiaiden määrä on alueellisesti tarkasteltuna kasvanut selkeästi eniten. Ruutuja, joissa ikäluokka on kasvanut, on lähes puolet kaikista ikäluokkaa sisältävistä ruuduista eli 48,1 %. Lisäksi vain 6,8 % 5*5 neliökilometrin ruuduista on tyhjentynyt ikäluokasta kokonaan.

2.4. Työttömyys, työpaikat ja työvoima

2.4.1. Työttömyys

Työttömyys on laskenut 2000-luvulla Kainuussa ja kaikissa Kainuun kunnissa (kuva 21). Vuonna 2000 Kainuun työttömyysaste oli 21,2 %, mutta vuoteen 2007 mennessä se oli laskenut 14,1 prosenttiin. Lukumääräisesti tarkasteltuna Kainuun työttömien määrä on vähentynyt tarkastelujaksolla 8560 henkilöstä 5465 henkilöön. Eniten työttömyys on laskenut Suomussalmella, missä työttömyysaste oli vuonna 2000 maakunnan korkein, 26,9 %, mutta on laskenut vuoteen 2007 mennessä 11,7 prosenttiyksikköä eli 15,2 %:iin. Vuonna 2007 korkein työttömyysaste oli Puolangalla 18,6 %, mutta alkuvuoden aikana 2008 se oli laskenut jo 17,5 %:iin. Lisäksi kesäkuussa 2008 Puolangan työttömien määrä laski suhteellisesti eniten koko Kainuussa: työttömien määrä Puolangalla oli tuolloin neljännes vähemmän kuin vuonna 2007 samaan aikaan. Sotkamossa työttömyysaste on ollut koko tarkasteluajanjakson ajan Kainuun alhaisin ja alkuvuonna 2008 se on pudonnut ainoana kuntana Kainuussa alle kymmenen prosentin. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen mukaan Kainuun työttömyys on laskenut vuodesta 2007 lähtien joka kuukausi nopeammin kuin keskimäärin muualla Suomessa. Työttömyyden vähenemistä selittää osaltaan se, että myös työvoiman määrä on laskenut.

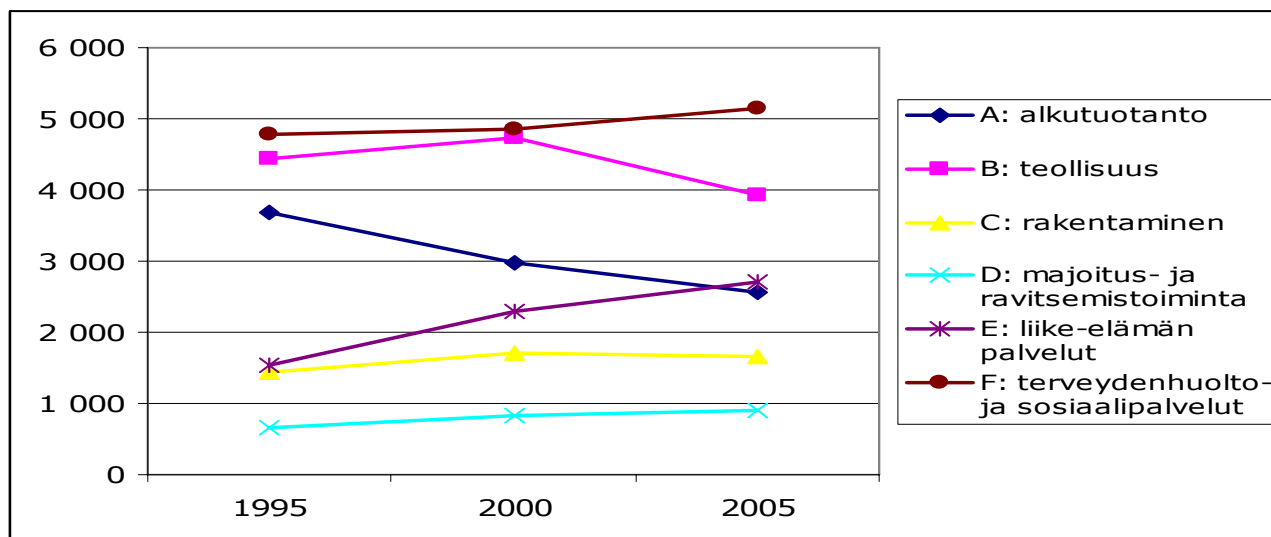
Kuva 21. Kainuun ja Kainuun kuntien työttömyysaste 2000-2007 (Tilastokeskus 2008).

Samanaikaisesti kun työttömyys on vähentynyt, on myös sen rakenne muuttunut. Pitkäaikaistyöttömät sekä alle 25-vuotiaat työttömät ovat vähentyneet, mutta sen sijaan vajaakuntoisten työttömien ja yli 50-vuotiaiden työttömien osuudet ovat kasvaneet. Työttömien ikärakenteen muutoksen vuoksi heidän koulutusasteensa on yleisesti alhainen tai koulutus voi olla jopa vanhentunut. Toisaalta pitkäaikaistyöttömien osuuden laskun vuoksi työmarkkinoiden toimivuutta vaikeuttava rakennetyöttömyys on myös vähentynyt.

Samalla kun Kainuun työttömyys vähenee vuosi vuodelta nopeammin, on myös työllisyys kasvussa. Vuonna 2007 Kainuun työllisyysaste oli 59,3 %, jota korkeammalla se on ollut viimeksi vuonna 1991. Työllisyyden kasvun arvioidaan kuitenkin pysähtyvän vuoden 2008 lopussa koko Suomessa, koska tuleva talouskehitys on epävarmaa.

2.4.2. Työpaikat

Työpaikkojen määrä nousi 854:lla Kainuussa vuodesta 1995 vuoteen 2000, mutta kääntyi sitten laskuun (ks. kuva 22 ja taulukko 4). Vähennys tuon seuraavan viiden vuoden aikana on ollut 1267 työpaikkaa. Yleisesti ottaen työpaikat ovat siis vähentyneet tarkasteluajanjaksolla 1995–2005 29595:stä 29182:een eli yhteensä 413 kappaletta (-1,4 %). Alkutuotannon työpaikat ovat vähentyneet koko tarkasteluajanjakson yhteensä 1129:lla, kun puolestaan työpaikat ovat lisääntyneet majoitus- ja ravitsemistoiminnan (36,9 %), liike-elämän palvelujen (76,0 %) sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen aloilla (8,0 %). Teollisuuden ja rakentamisen työpaikat lisääntyivät ensin, mutta ovat vuoden 2000 jälkeen vähentyneet. Teollisuuden työpaikkojen määrä laski vuoden 1995 tason alapuolelle, joten tarkasteluajanjakson 1995–2005 aikainen vähennys oli -11,8 %. Rakentamisen työpaikat puolestaan lisääntyivät koko tarkasteluajanjakson aikana 16,2 %. Eniten työpaikkoja vuosien 1995–2005 ajan on ollut terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa.

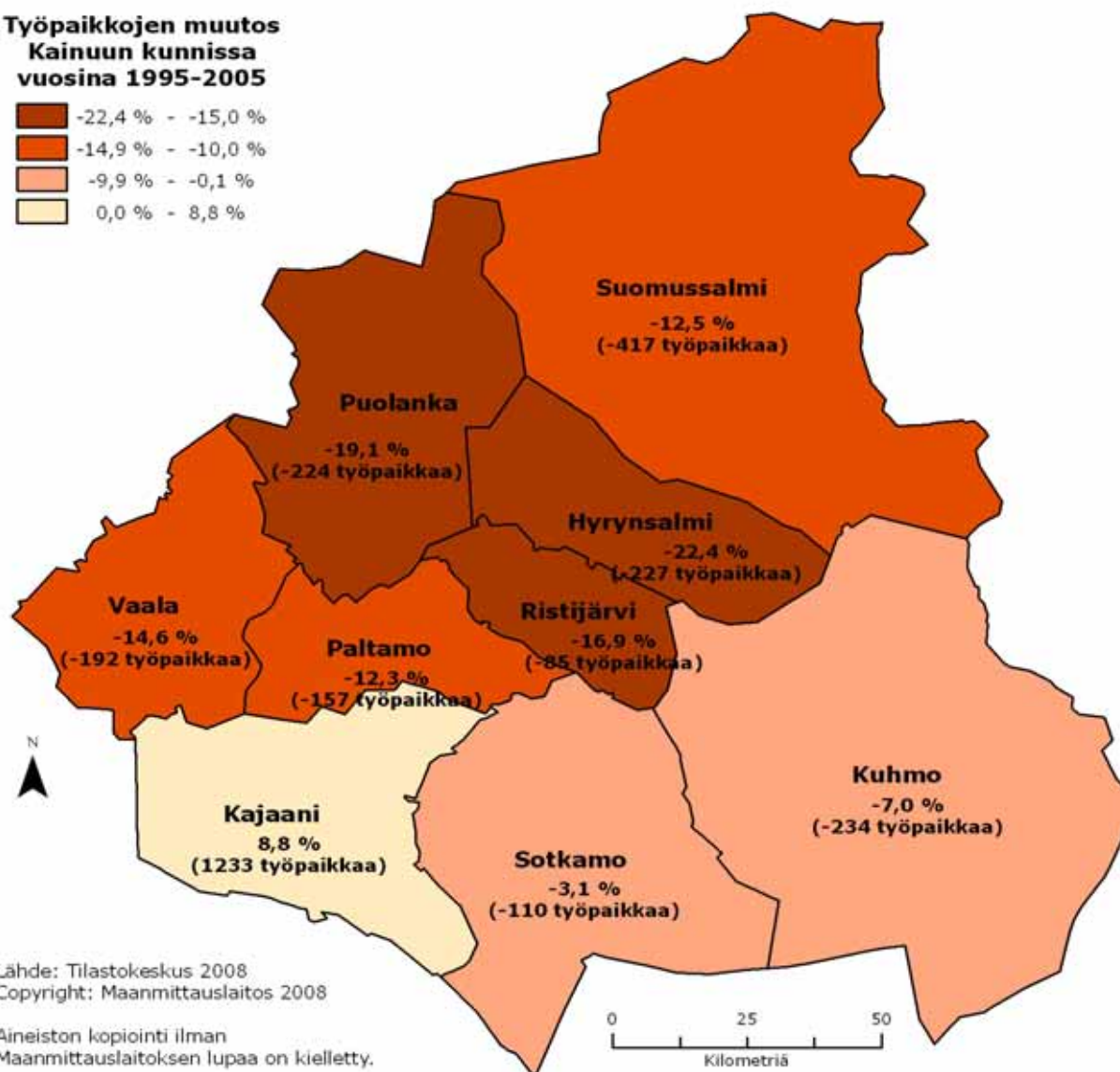
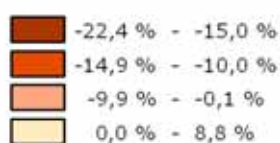

Kuva 22. Eri toimialojen työpaikkojen määrä Kainuussa 1995–2005 (SYKE/ YKR ja TK 2008).

Taulukko 4. Kainuun työpaikat tietyillä toimialoilla ja yhteensä 1995, 2000 ja 2005 (Tilastokeskus 2008).

Kainuun työpaikat (kpl)	1995	2000	2005
A: alkutuotanto	3 694	2 977	2 565
B: teollisuus	4 450	4 739	3 923
C: rakentaminen	1 433	1 712	1 665
D: majoitus- ja ravitsemistoiminta	653	819	894
E: liike-elämän palvelut	1 535	2 286	2 702
F: terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut	4 771	4 855	5 152
Kaikki toimialat	29 595	30 449	29 182

**Työpaikkojen muutos
Kainuun kunnissa
vuosina 1995-2005**

Lähde: Tilastokeskus 2008
Copyright: Maanmittauslaitos 2008

Aineiston kopiointi ilman
Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

Kuva 23. Työpaikkojen muutos prosentteina Kainuun kunnissa vuodesta 1995 vuoteen 2007. Kunkin kunnan kohdalla on näkyvissä myös työpaikkojen määrän muutos.

Työpaikat ovat vähentyneet yleisesti Kainuussa tarkasteluajanjaksolla 1995–2005, joten kunnittainenkin kehitys on Kainuussa samansuuntaista Kajaania lukuun

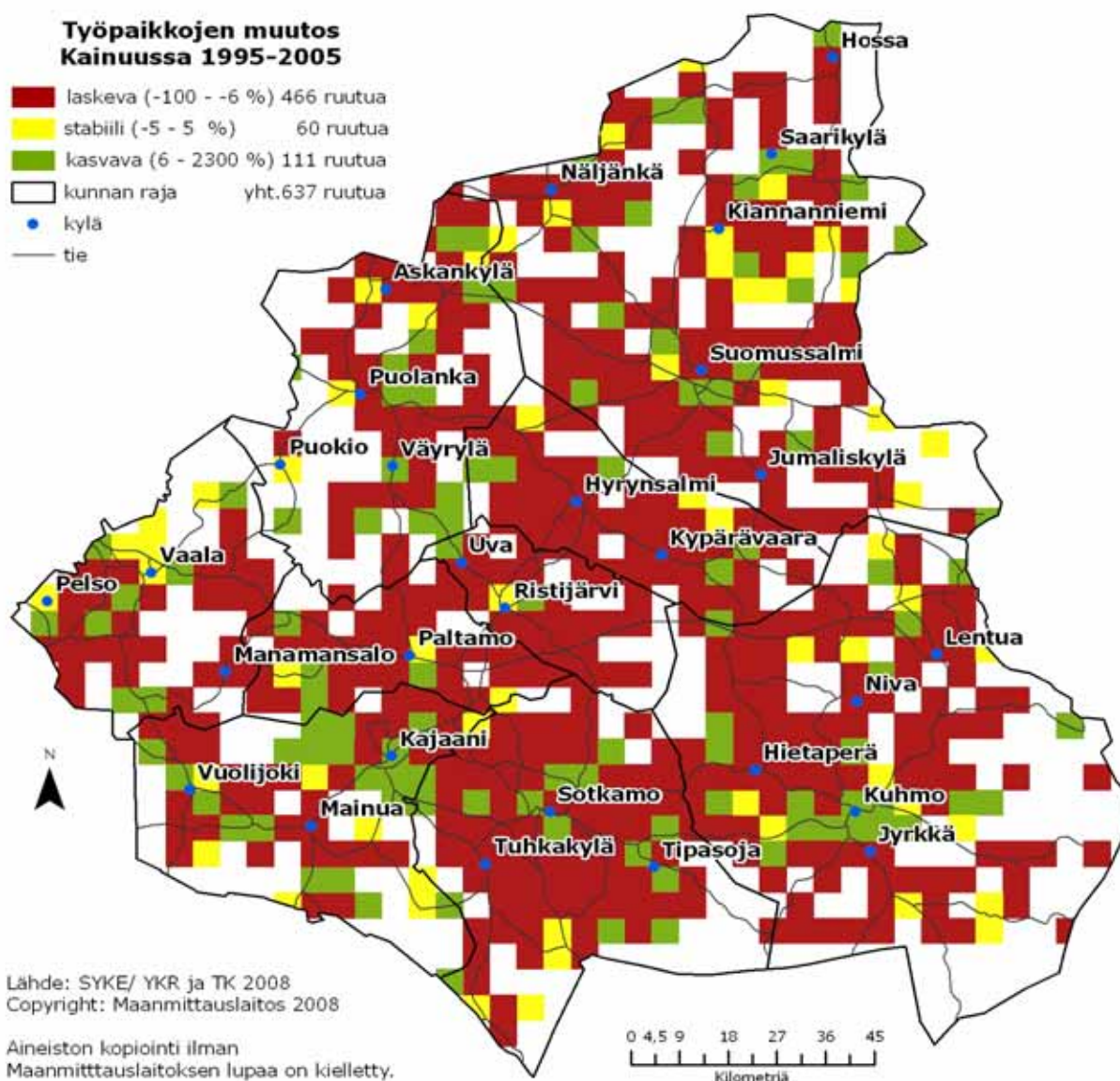
ottamatta (kuva 23). Kajaanissa työpaikkojen määrä on noussut 1233:lla eli 8,8 %. Vähiten työpaikat ovat vähentyneet Sotkamossa (-3,1 %) sekä Kuhmossa (-7,0 %) ja puolestaan eniten työpaikkoja on hävinnyt Hyrynsalmelta (-22,4 %), Puolangalta (-19,1 %) sekä Ristijärveltä (-16,9 %).

Vertailtaessa Kainuun kuntia keskenään eri toimialojen työpaikkojen (vrt. taulukko 3) kehitys on ollut vuosina 1995–2005 suotuisinta Sotkamossa, sillä rakentamisen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen työpaikat ovat lisääntyneet siellä eniten Kainuussa. Parhaiten Sotkamossa ovat lisääntyneet majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikat (121,4 %), kun rakentamisen työpaikkoja on tullut lisää 82,4 % ja terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen 16,4 %. Teollisuuden työpaikkoja on tullut eniten Vaalaan (38,9 %) ja puolestaan Ristijärvellä ovat liike-elämän palvelujen työpaikat lisääntyneet 164,3 %. Myös Paltamoon on tullut prosentuaalisesti paljon liike-elämän palvelujen työpaikkoja (159,5 %), mutta sen sijaan majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikkojen määrä on pienentynyt Paltamossa eniten Kainuussa vähennyksen ollessa kuitenkin suhteellisen pientä, vain -6,3 %.

Teollisuuden työpaikat ovat vähentyneet tarkasteluajanjaksolla 1995–2005 monessa kunnassa – Hyrynsalmella, Kajaanissa, Paltamossa, Puolangalla sekä Sotkamossa – mutta eniten ne ovat vähentyneet Ristijärvellä, missä niiden määrä on laskenut yli puolella (-51,7 %). Rakentamisen työpaikkojen vähentyminen on ollut suurinta Puolangalla (-48,2 %), kun puolestaan terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen työpaikkoja on hävinnyt eniten Vaalasta (-13,5 %). Liike-elämän palvelujen työpaikat ovat lisääntyneet koko Kainuussa, mutta kasvu on ollut vähäisintä Hyrynsalmella, missä kyseisen alan työpaikkoja on kuitenkin tullut noin kolmannes lisää eli 32,3 %. Alkutuotannon työpaikat ovat vähentyneet kaikissa Kainuun kunnissa vähennyksen ollessa suurinta Paltamossa (-49 %) ja pienintä Kajaanissa (-11,3 %).

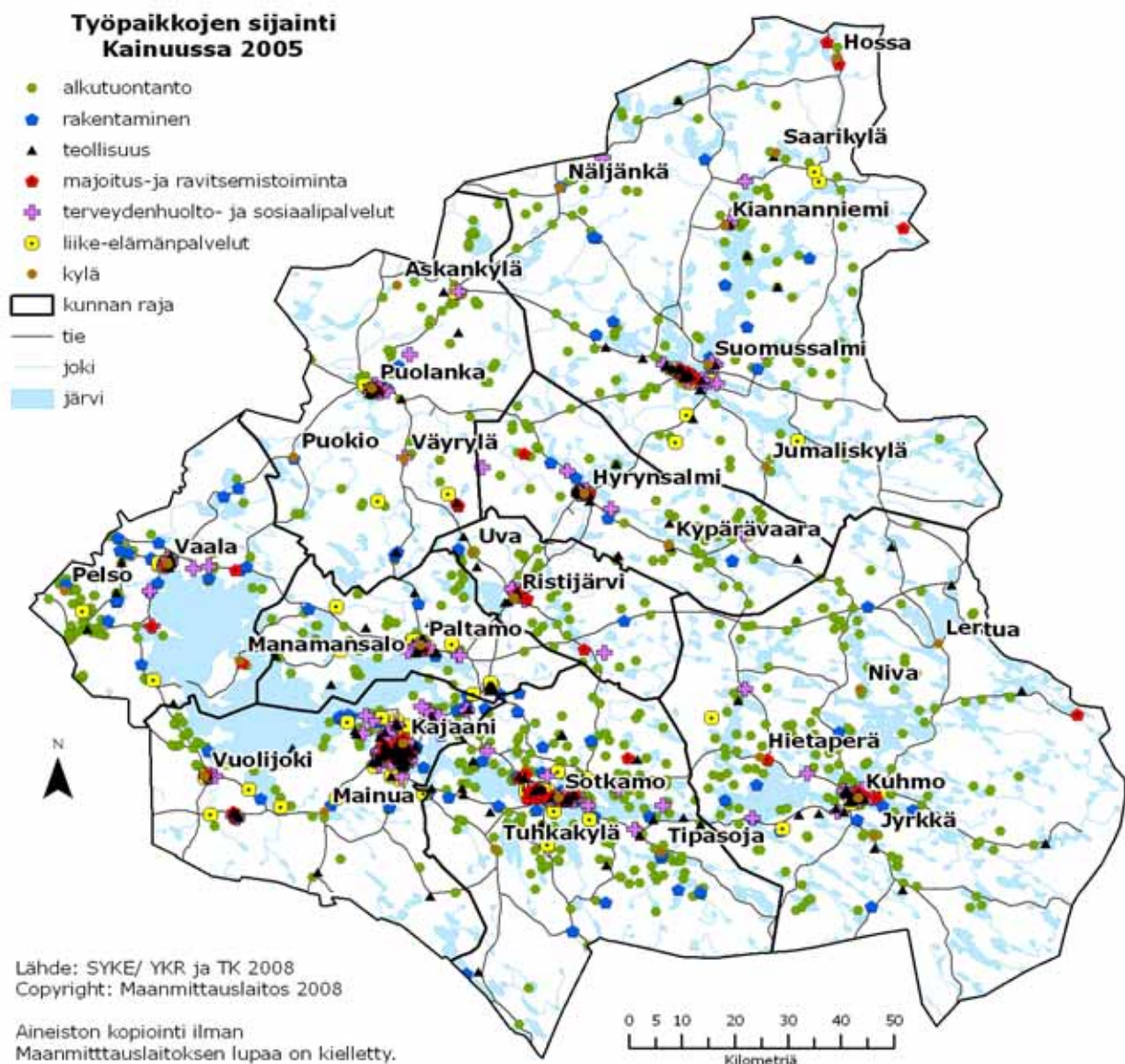
Syyskuussa 2008 UPM-Kymmene Oyj:n johto ilmoitti sulkevensa vuoden 2008 lopussa Kajaanin paperitehtaan, joka on yksi Kajaanin suurimmista työnantajista. Tehtaan sulkeminen tulee ainakin hetkellisesti vaikuttamaan Kajaanin työpaikkojen sekä Kainuun työttömien määrään, sillä se vie työpaikan 535 henkilöltä. Kuitenkin Kainuu saa äkillisen rakennemuutoksen hoitamiseksi valtiolta tukea, jolla rahoitetaan muun muassa yritysten investointia, työntekijöiden uudelleen kouluttautumista ja uusien työpaikkojen luomista. Tukipaketin suuruudesta riippuen ja Talvivaaran kaivoksen kompensoinnilla aluetalouden menetykset pystytään luultavasti kattamaan noin vuoden 2010 loppuun mennessä.

Yhtenäisimmät alueet, jonne on tullut uusia työpaikkoja sijaitsevat Kajaanissa sekä Kuhmossa (kuva 24). Yksittäiset ruudut, joihin on perustettu prosentuaalisesti eniten uusia työpaikkoja, ovat Suomussalmella, tarkemmin Kuivajärvellä rajan tuntumassa, Lehtovaarassa ja Saarikylällä. Pääosin työpaikat ovat kuitenkin vähentyneet eri puolilla Kainuuta. 5*5 kilometrin ruutuja, joista työpaikat ovat hävinneet kokonaan, löytyy 144 kappaletta. Työpaikkoja oli vuonna 1995 613:ssa 5*5 kilometrin ruudussa ja vuonna 2005 enää vain 493:ssa 5*5 kilometrin ruudussa.

Kuva 24. Työpaikkojen alueellinen muutos Kainuussa 1995–2005 5*5 kilometrin ruuduilla.

Neliökilometrin ruuduin tarkasteltuna työpaikat ovat lisääntyneet suhteellisesti eniten Kajaanisssa Kuluntalahden alueella ja Salmijärvellä. Työpaikkojen määrä on kasvanut paljon myös Sotkamon Vuokatissa sekä Hyrynsalmen keskustassa. Neliökilometrin ruutuja, joista työpaikat ovat hävinneet kokonaan, löytyy eniten Ristijärvellä, missä 51,6 % työpaikkoja vuonna 1995 omaavista ruuduista oli tyhjentynyt vuoteen 2005 mennessä. Myös Hyrynsalmella ja Suomussalmella työpaikoista tyhjenneitä ruutuja on lähes puolet alkuperäisistä ruuduista. Kajaanisssa ruutuja on tyhjentynyt vähiten, neljäsosan verran.

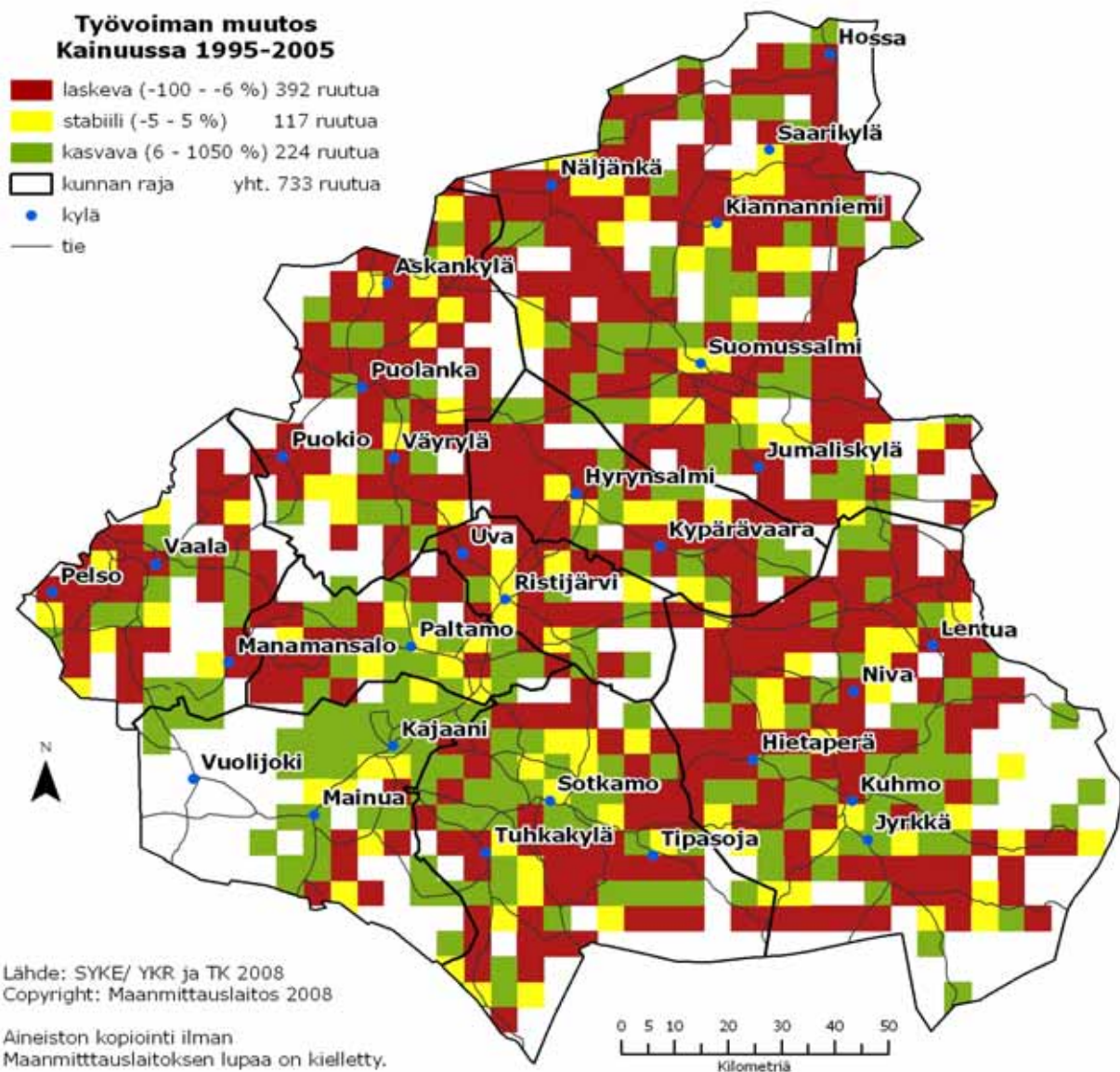

Kuva 25. Eri toimialojen työpaikkojen sijainti Kainuussa vuonna 2005.

Työpaikat ovat keskittyneet Kainuun kuntien keskustojen alueille, joissa sijaitsee kaikkien kuvassa 25 esitettyjen toimialojen työpaikkoja. Alkutuotannon työpaikkoja löytyy tasaisesti ympäri Kainuuta ja myös muiden alojen työpaikkoja sijaitsee Kainuun taajama-alueiden ulkopuolella suhteellisen runsaasti. Rakentamisen ja teollisuuden työpaikat ovat levittäytyneet isojen teiden ja järvien varsille, kun terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluita löytyy kuntien kyläkeskuksista. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikkoja on keskustojen lisäksi eniten niillä alueilla, missä matkailu on tärkeä elinkeino kuten esimerkiksi Vuokatissa, Ukkohallassa, Manamansalossa sekä Hossassa. Liike-elämän palvelujen työpaikkoja löytyy myös kuntien kyläkeskuksista, isoimpien teiden varsilta.

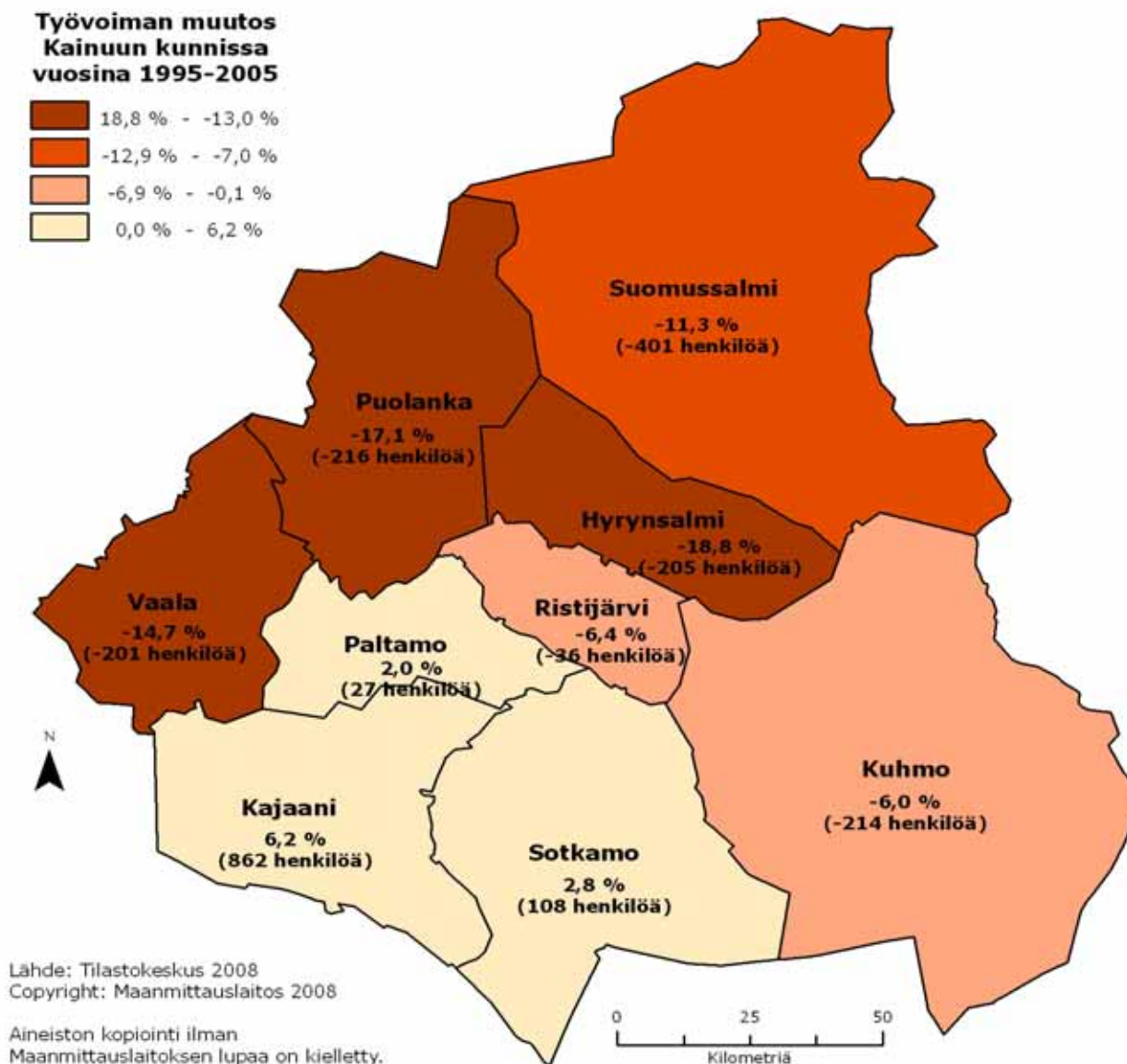
2.4.3. Työvoima

Työvoiman muutosta käsittelevästä kartasta (kuva 26) on poistettu Vuolijoen ruudut, koska YKR-aineistossa ei ollut tietoja Vuolijoen työvoiman tilanteesta vuodelta 1995 ja näin ollen muutosta ei ole voitu laskea. Alueellisesti tarkasteltuna Sotkamossa, Kajaanissa ja Paltamossa työvoiman määrä on kasvanut huomattavimmin. Muualla sen muutos on vaihdellut enemmän. 5*5 kilometrin ruutuja, joissa työvoiman määrä kasvaa on 224, laskevia 392 ja stabiileja 117. Yhteensä ruutuja on 733. Eniten työvoiman lisääntymistä on tapahtunut Vaalan Salmenrannassa, Kajaanin Siltalanperällä sekä Suomussalmen Pesiökylällä. Ruutuja, joista työvoima on hävinnyt kokonaan, löytyy 55 kappaletta.

Kuva 26. Työvoiman alueellinen muutos Kainuussa 1995–2005 5*5 kilometrin ruuduilla.

Kunnittain tarkasteltuna työvoima on keskimäärin lisääntynyt eniten Kajaanissa, missä lisäystä on tapahtunut 862 henkilön verran eli 6,2 % (kuva 27). Lisäksi myös Sotkamossa ja Paltamossa työvoiman määrä on kasvanut, kuten 5*5 kilometrin ruuduin esitetystä kartastakin huomaa. Kaikissa muissa Kainuun kunnissa sen määrä on laskenut ja eniten laskua on tapahtunut Hyrynsalmella (-18,8 %) sekä Puolangalla (-17,1 %).

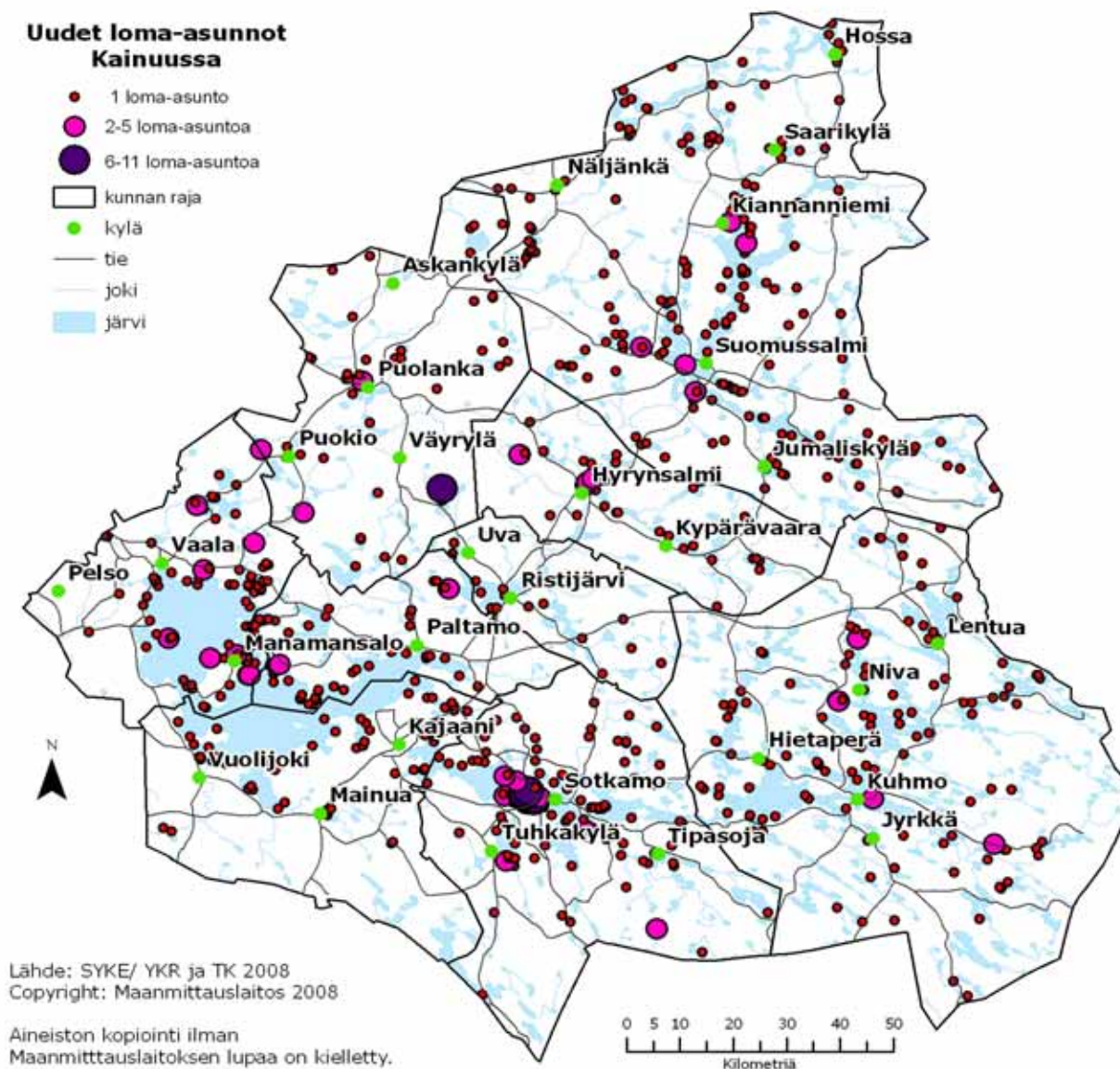

Kuva 27. Työvoiman muutos prosentteina Kainuun kunnissa vuodesta 1995 vuoteen 2007. Kunkin kunnan kohdalla on näkyvissä myös työpaikkojen määrän muutos.

Vaikka Hyrynsalmella työvoiman määrä on keskimäärin vähentynyt, ja vieläpä eniten Kainuussa, löytyy sieltä neliökilometrin ruutu, jossa työvoiman määrä on lisääntynyt eniten. Tämä on tapahtunut Hoikassa. Seuraavaksi eniten lisää työvoimaa on tullut Sotkamon Jataniemeen. Työvoimasta tyhjenneitä neliökilometrin ruutuja on prosentuaalisesti eniten Puolangalla, missä 27,2 % ruuduista, joissa vuonna 1995 oli työvoimaa, ei sitä ollut enää vuonna 2005. Lisäksi suuren työvoiman vähenemisen

Hyrynsalmella ruutuja, joista työvoima on lähtenyt kokonaan, on 25,2 %. Huomattavasti vähiten työvoimasta tyhjenneitä ruutuja on Kajaanissa, missä niitä on vain 8,1 %.

2.5. Loma-asunnot

Kuva 28. Vuonna 2001–2005 rakennettujen loma-asuntojen sijainti Kainuussa.

Loma-asuntoja on rakennettu 2000-luvun alkupuolella eri puolille Kainuuta yhteensä 836 kappaletta (kuva 28 ja taulukko 5). Alueellisesti tarkasteltuna eniten loma-asuntoja on rakennettu Vuokattiin, missä matkailu lisää niiden tarvetta. Sotkamoon onkin rakennettu vuosina 2001–2005 204 loma-asuntoa, mikä on 24,4 % kaikista Kainuuseen tuolloin rakennetuista loma-asunnoista. Myös Paljakkaan loma-asuntoja on tehty runsaasti, mutta yhteensä Puolangalle niitä on rakennettu

tarkasteluajanjaksolla vain 54. Suomussalmelle loma-asuntoja on tehty 192 kappaletta, mikä on toiseksi eniten Kainuussa. Toki Suomussalmella on paljon pinta-alaa, mille mökkejä rakentaa toisin kuin esimerkiksi Ristijärvellä, jonne on ilmaantunut vähiten loma-asuntoja 2000-luvun alussa. Lisäksi loma-asuntojen yhteismäärä vuonna 2007 oli vähäisin juuri Ristijärvellä (544 kpl), mutta myös Hyrynsalmella niitä oli tuolloin alle tuhat, vain 626 kappaletta. Muissa Kainuun kunnissa loma-asuntoja oli 2000 kappaleen molemmin puolin: Puolangan 1470 mökistä Kuhmon 2360:een. Vaikka Sotkamoon oli rakennettu 2000-luvun alkupuolella eniten mökkejä, oli niitä vuonna 2007 yhteensä vain 1845.

Yleisesti ottaen loma-asuntoja on rakennettu eniten järvien rannoille ja varsinkin isoimmat järvet, kuten Oulujärvi ja Kiantajärvi, ovat saaneet paljon mökkiasutusta rannoilleen. Vain muutama tällä vuosisadalla rakennettu mökki sijaitsee kauempana rannasta ja silloinkin ne ovat yleensä isomman tien läheisyydessä.

Taulukko 5. Kainuussa vuosina 2001–2005 rakennetut loma-asunnot ja loma-asunnot yhteensä vuonna 2007 (SYKE/ YKR ja TK 2008).

	Valmistuneet loma-asunnot	Loma-asunnot yhteensä
	2001–2005	2007
Hyrynsalmi	43	626
Kajaani	54	1 731
Kuhmo	124	2 360
Paltamo	49	1 188
Puolanka	54	1 470
Ristijärvi	15	544
Sotkamo	204	1 845
Suomussalmi	192	2 228
Vaala	101	1 634
Kainuu	836	13 626

3. Kainuun väestöennuste 2025

Kainuun alustava väestöennuste on laadittu kesällä 2008 pohjautuen erilaisiin selvityksiin muun muassa väestön, työpaikkojen, työttömyyden sekä työvoiman kehityksestä. Ennen väestöennusteen laatimista kuntia pyydettiin toimittamaan omat näkemyksensä kuntiensä työpaikkojen ja väestön kehityksestä vuoteen 2025 saakka. Kaikki kunnat määrittivät omat tavoitteensa.

Kainuun edellistä, maakuntasuunnitelma 2025:n väestöennustetta, on tarkistettu raportissa edellä esitettyjen tietojen pohjalta. Vaikka maakuntaohjelma 2025:n väestöennuste on lähes tulkoon sama entisen kanssa, kuntakohtaisesti tarkasteltaessa erot vanhan ja uuden välillä ovat joissakin tapauksissa suuriakin.

Koko Kainuun alustava väestöennuste vuoteen 2025 saakka on kuntien omien tavoitteiden pohjalta kuntayhtymässä valmisteltujen kuntakohtaisten ennusteiden summa (taulukko 6). Vuodelle 2025 asetetun väestöennusteen saavuttaminen edellyttää väestön vähenemisen pysyvän 18 vuoden aikana 5 %:ssa eli väestö vähenisi noin 4000 henkilöllä.

Taulukko 6. Kainuun kuntien väkiluvut vuonna 2007 ja ennusteet vuodelle 2025 sekä ennusteen toteutumisen mukaiset muutokset lukuina ja prosentteina kyseisten vuosien välillä.

	Väkiluku 2007	Tavoite 2025	Muutos 2007–2025	Muutos %
Hyrnsalmi	2 967	2 500	-467	-16
Kajaani	38 089	38 089	0	0
Kuhmo	9 943	8 800	-1 143	-11
Paltamo	4 071	3 750	-321	-8
Puolanka	3 225	2 650	-575	-18
Ristijärvi	1 575	1 500	-75	-5
Sotkamo	10 716	10 900	184	2
Suomussalmi	9 632	8 500	-1 132	-12
Vaala	3 561	3 000	-561	-16
Kainuu	83 779	79 689	-4 090	-5

Vertailun mahdollistamiseksi taulukossa 7 ovat esitettyinä myös maakuntasuunnitelma 2025:n ennuste ja Tilastokeskuksen tuoreimman virallisen ennusteen luvut vuodelta 2007. Kuntakohtaisissa tarkasteluissa on näkyvissä näiden lisäksi myös kuntien omista kommenteista muodostuneet luvut. Tilastokeskuksen ennuste on niin koko Kainuun kuin sen kuntienkin kohdalla yleensä huomattavasti negatiivisempi kuin uuden maakuntaohjelman ennuste. Tämä johtuu siitä, että se on laskettu pääsääntöisesti alueittaisten ja ikäryhmittäisten syntyvyys-, kuolleisuus- ja muuttokerrointen avulla eikä siinä ole arvioitu esimerkiksi työllisyystilanteen paranemisen ja alueen oman elinkeino- ja kehittämissäpolitiikan vaikutusta väestönkehitykseen. Ajateltaessa tulevaisuutta Kainuulla onkin monia valtteja kuten luonnonvarat, matkailu, kulttuuriosaaminen, puhdas ja kaunis luonto sekä vapaa-ajanvietto- ja koulutusmahdollisuudet. Jokainen kunta on omanlaisensa ja niiltä löytyvät myös omat mahdollisuutensa elinvoimaisuuden säilyttämiseen sekä lisäämiseen.

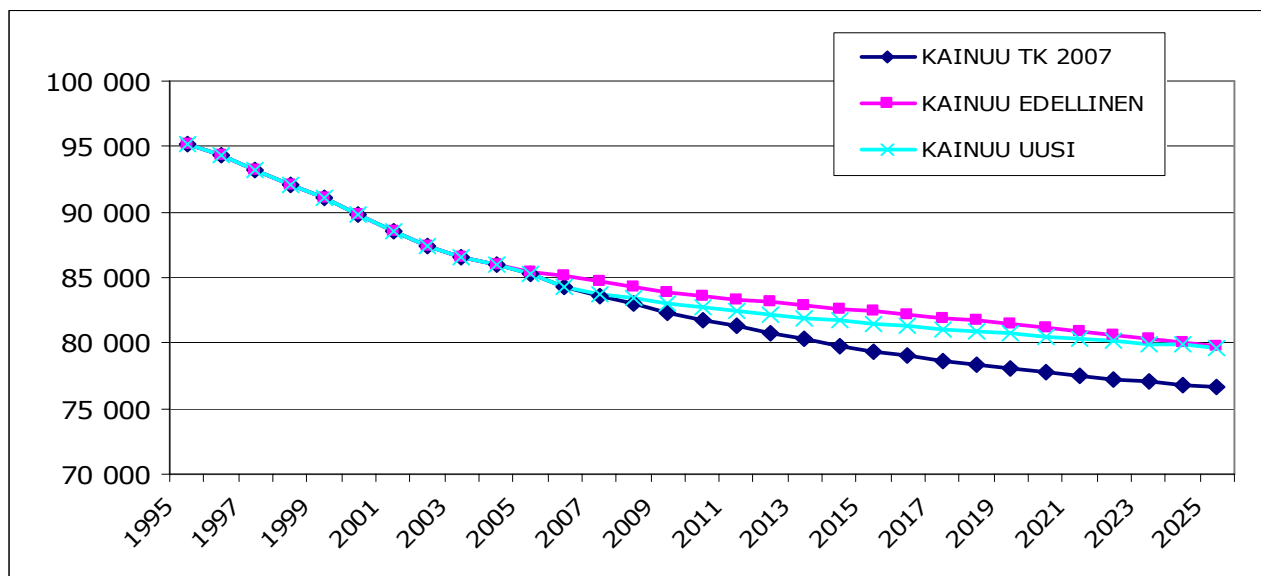
Taulukko 7. Kainuun väestöennusteet 2025 lukuina.

(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha ennuste, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
KAINUU TK 2007	89 777	85 303	83 642	81 809	79 399	77 756	76 661
KAINUU EDELLINEN	89 777	85 478	84 686	83 578	82 427	81 196	79 704
KAINUU UUSI	89 777	85 303	83 779	82 674	81 491	80 525	79 689

Kehitystä kuvaavat käyrät ovat usein pelkkiä lukuja havainnollisempia. Kuten kuva 29 osoittaa, Tilastokeskuksen Kainuun tulevaa väestökehitystä kuvaava käyrä poikkeaa huomattavasti Kainuun omista ennusteista. Ero selittyy edellä mainitusta Tilastokeskuksen trendin mekaanisuudesta ja Kainuun lukujen tavoitteellisuudesta. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan väestömäärä vähenisi vuoteen 2025 mennessä noin 7000:lla nykyisestä määrästä. Maakuntaohjelma 2009–2013 alustava ennuste alittaa hieman maakuntasuunnitelma 2025 väestöennusteen. Maakuntaohjelma 2009–

2013 ennakoi siis Kainuun väestömäärän vähenevän seuraavan 18 vuoden aikana 4090 henkilöä eli vajaaseen 80000 henkilöön. Uuden ennusteen tavoitteellisuus näkyy nimenomaan pyrkimyksessä Tilastokeskuksen virallista ennustetta merkittävästi parempaan väestökehitykseen tulevaisuudessa. Lisäksi uusi ennuste ennakoi väkiluvun olevan lopulta vuonna 2025 samoissa lukemissa maakunnan edellisen ennusteen kanssa.

Kuva 29. Kainuun väestöennusteet 2025.

Kainuun alustava väestöennuste 2025 on haasteellinen verrattuna Tilastokeskuksen arvioon, mutta mahdollinen, mikäli mullistavia muutoksia Kainuun olosuhteissa ei tapahdu. Vaikka väestötavoitetta laadittaessa suuri kajaanilainen työnantaja, UPM-Kymmene Oyj ilmoitti mahdollisesta paperitehtaan sulkemisesta vuoden 2009 alusta, sen merkitykset Kainuun väestömäärään saataneen muutaman seuraavan vuoden aikana kompensoitua rakennemuutostoimien ansioista. Ennusteen saavuttaminen vaatii vahvaa elinkeinopolitiikkaa ja kehittämistoimia. Koska nimenomaan vanhemmat ikäluokat ovat Kainuussa selvässä kasvussa, ennusteen saavuttaminen edellyttää myös, että eläköityvien tilalle ja uusien työpaikka-avauksien täyttäjiksi saadaan nuoria – tulevaisuuden tekijöitä. Tarvitaan myös kuntien aitoa, kuntarajat ylittävää yhteistyötä ja määrätietoista tulevaisuuden suunnittelua.

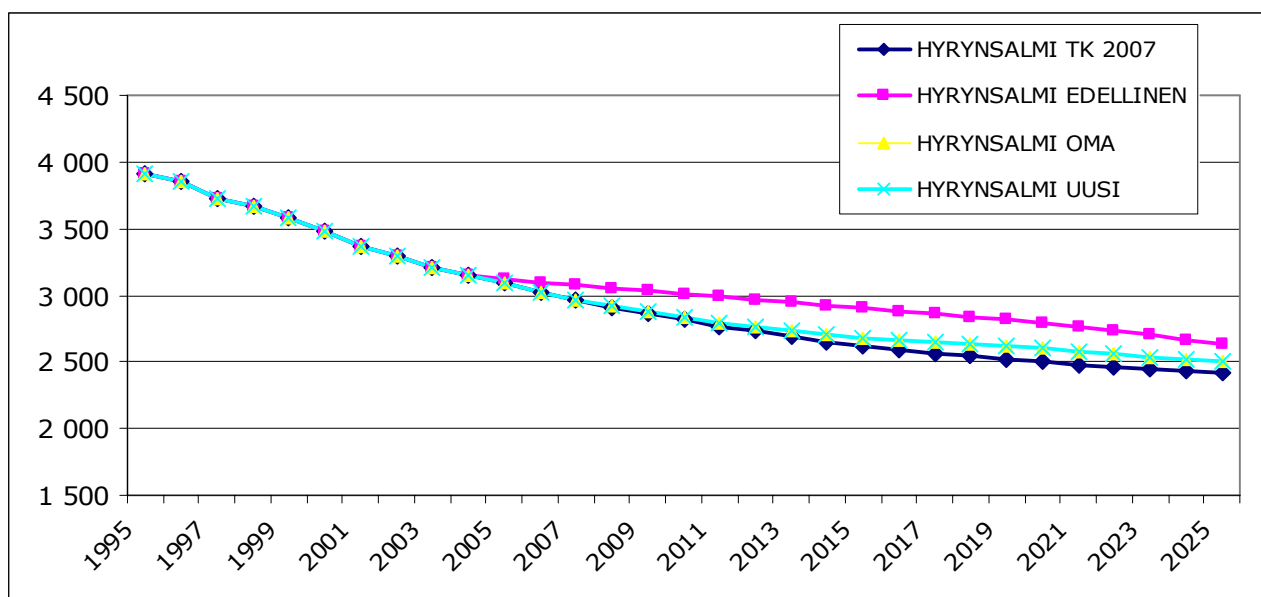
Väestöennusteen toteutumista seurataan kuntakohtaisesti ja sitä korjataan tulevan kehityksen mukaan tarvittaessa toivottavasti positiiviseen suuntaan.

3.1. Hyrynsalmi

Maakuntaohjelma 2009–2013:n ennuste Hyrynsalmen väestömääräksi vuodelle 2025 jää edellisen maakuntasuunnitelman tavoitteen sekä Tilastokeskuksen ennusteen väliin (kuva 30 ja taulukko 8). Ennuste mukailee Hyrynsalmen kunnan omaa arviota tulevasta väkiluvun kehityksestään, minkä mukaan vuonna 2025 kunnan väkiluku olisi 2500 eli 467 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2007. Hyrynsalmen kunta kuitenkin toteaa, että esitettyä positiivisempikin kehitys on mahdollinen, sillä Ukkohallan kehitys ja tonttien myynti on ollut viime vuosina positiivista. Kunta arvioikin, että vaikka työpaikat vähenevät yleisesti, ne kuitenkin lisääntyvät juuri majoitus- ja ravitsemistoiminnan alalla.

Ajateltaessa tulevaisuutta Hyrynsalmella onkin hyvät mahdollisuudet positiivisempaan kehitykseen verrattuna Tilastokeskuksen viralliseen ennusteeseen, sillä muun muassa kunnan työttömyys on ollut laskussa koko 2000-luvun ja laskee edelleen. Lisäksi väestökadon arvioidaan hidastuvan matkailuun ja muuhun elinkeinotoimintaan tehtävien panostusten sekä kunnan palvelujen kehittämisen vuoksi. Hyrynsalmen uskotaan matkailutyöpaikkojen lisäyksellä pystyvän pienentämään työikäisten ja samalla myös lasten määrän vähenemistä.

Kuva 30. Hyrynsalmen väestöennusteet 2025.

Taulukko 8. Hyrynsalmen väestöennusteet 2025 lukuina.

(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

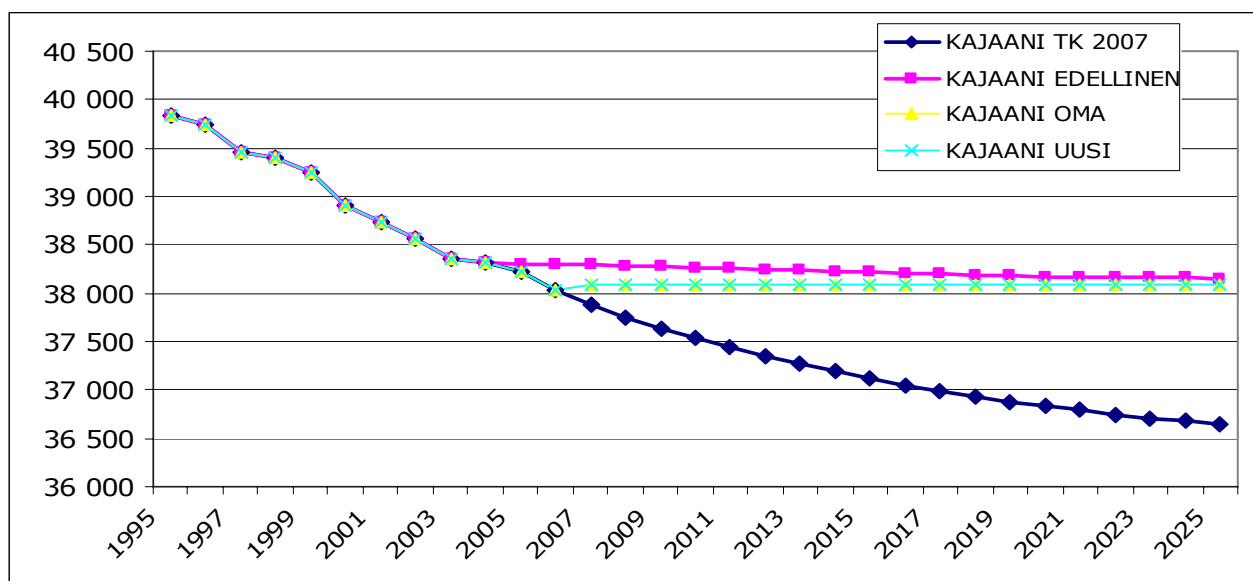
	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
HYRYNSALMI TK 2007	3 486	3 096	2 962	2 814	2 619	2 500	2 421
HYRYNSALMI EDELLINEN	3 486	3 123	3 076	3 006	2 906	2 799	2 633
HYRYNSALMI OMA	3 486	3 096	2 967	2 830	2 670	2 600	2 500
HYRYNSALMI UUSI	3 486	3 096	2 967	2 830	2 670	2 600	2 500

3.2. Kajaani

Kuvassa 31 ja taulukossa 9 esitetty Tilastokeskuksen vuoden 2007 virallinen ennuste Kajaanin väestömäärästä on Kainuun maakuntaohjelma 2009–2013:n ennustetta huomattavasti negatiivisempi. Tilastokeskus arvelee Kajaanin väestömäärän laskevan 1580 henkilöllä 20 vuodessa (2005–2025), kun maakuntaohjelma tavoittelee sen pysyvän samana eli 38089:ssä samoin periaattein kuin aikaisemmassa maakuntasuunnitelma 2025:n ennusteessa. Arvo on päivitetty vastaamaan vuoden 2007 lukua. Lisähaastetta Kajaanin ennusteelle tuo se, että Vuolijoki on liitetty edellisen ennusteen jälkeen Kajaaniin. Vaikka UPM-Kymmene Oyj, Kajaanin yksi suurimmista työnantajista, suunnittelee sulkevansa paperitehtaansa vuoden 2008 loppuun mennessä, arvellaan sen vaikutusten olevan Kajaanin väkilukuun lopulta vähäiset uusien rakennemuutostojen ansiosta.

Kajaanin väestömääräkehitystä pidetään koko Kainuuta ajatellen merkittävänä, sillä se kuitenkin on Kainuun suurin keskus. Kajaani onkin monia vahvuuksia, koska sillä on tarjolla monipuolista kulttuuria ja hyvät puitteet ympärivuotiseen urheiluharrastamiseen. Lisäksi Kajaani löytyy monipuoliset opiskelumahdollisuudet sekä Suomen suurin varuskunta ja se on vilkas kokouskaupunki. Kajaanin työttömyys on laskenut koko 2000-luvun. Vuoden 2008 toukokuussa vuoden keskimääräinen työttömyysaste oli enää 12,4 %.

Kuva 31. Kajaanin väestöennusteet 2025.

Taulukko 9. Kajaanin väestöennusteet 2025 lukuina.

(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

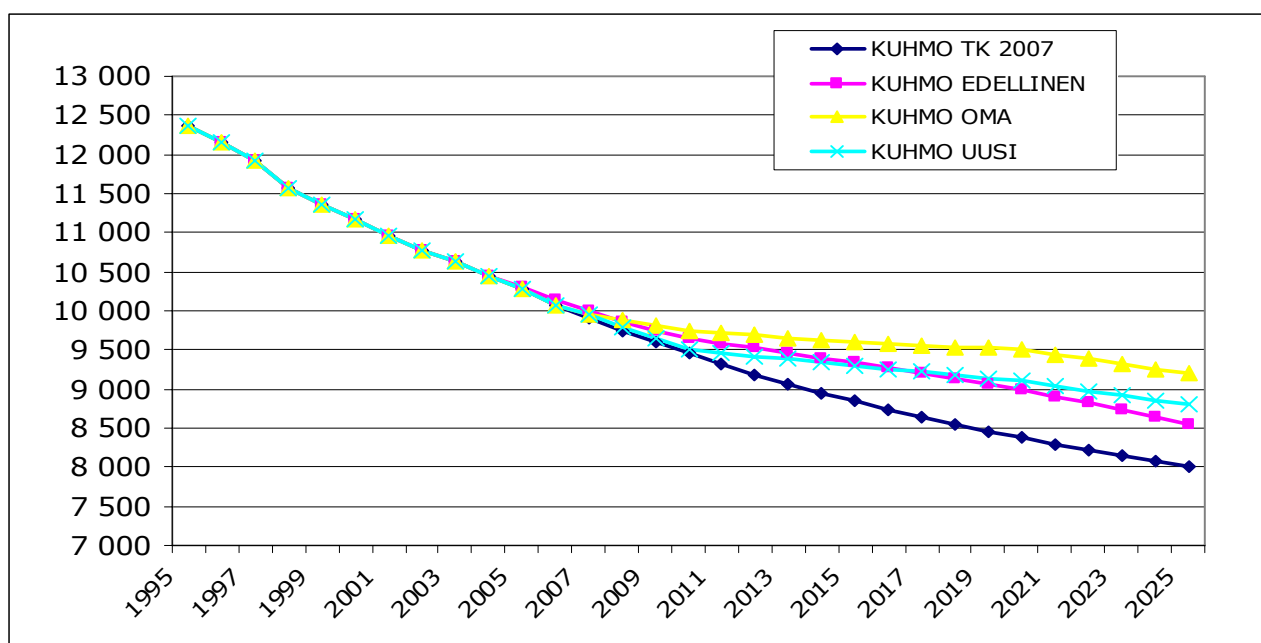
	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
KAJAANI TK 2007	38 912	38 217	37 882	37 535	37 118	36 830	36 637
KAJAANI EDELLINEN	38 912	38 303	38 289	38 267	38 221	38 170	38 153
KAJAANI OMA	38 912	38 217	38 089	38 089	38 089	38 089	38 089
KAJAANI UUSI	38 912	38 217	38 089	38 089	38 089	38 089	38 089

3.3. Kuhmo

Kuhmon kaupungin väestötavoitteen ja Tilastokeskuksen ennusteen vuodelle 2025 ero on 1200 henkilöä Kuhmon oman tavoitteen ollessa positiivisempi (kuva 32 ja taulukko 10). Kainuun maakuntasuunnitelma 2025:n ennuste sekä uusi, maakuntaohjelma 2009–2013:n, ennuste jäävät näiden kahden väliin. Tilastokeskus ennakoii Kuhmon väkiluvun laskevan vuoteen 2025 mennessä aina 8000 henkilöön.

Kuhmolla on monia valtteja tulevaisuuden positiivista kehitystä ajatellen. Näitä ovat muun muassa Venäjän läheisyys ja kulttuuriosaaminen, matkailu sekä Woodpolis. Kaupunki on myös aktiivisesti mukana yritystoiminnan kehittämisessä ja erityisesti panostaminen puunjalostukseen luo uskoa Kuhmon tulevaisuuteen. Lisäksi Kuhmon työttömyys on ollut laskussa koko 2000-luvun ja kaupunki arvioi myös työpaikkojensa määrän kasvavan kaikilla taulukossa 4 (ks. sivu 24) esitetyillä aloilla. Myöskään väestö ei ole enää 2000-luvulla vähentynyt yhtä nopeasti kuin aikaisemmin. Näihin ajatuksiin pohjautuen maakuntaohjelma 2009–2013:n ennuste ennakoii vuonna 2025 Kuhmon väkiluvun olevan 8800.

Kuva 32. Kuhmon väestöennusteet 2025.

Taulukko 10. Kuhmon väestöennusteet 2025 lukuina.

(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

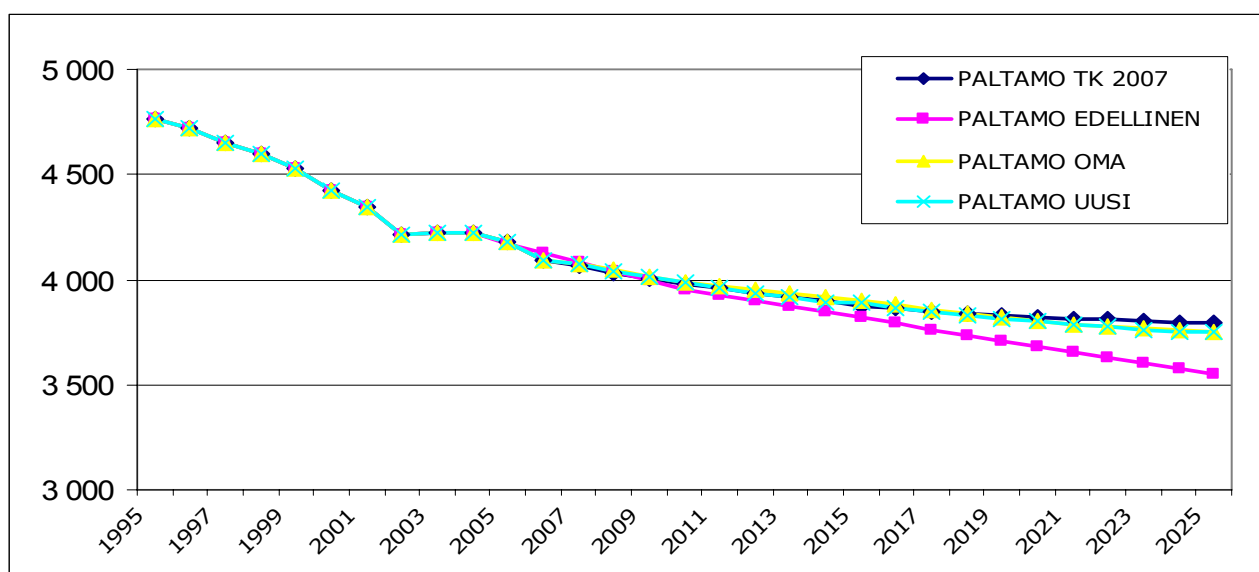
	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
KUHMO TK 2007	11 167	10 271	9 902	9 454	8 842	8 374	8 000
KUHMO EDELLINEN	11 167	10 296	10 000	9 652	9 338	9 000	8 550
KUHMO OMA	11 167	10 271	9 943	9 750	9 600	9 500	9 200
KUHMO UUSI	11 167	10 271	9 943	9 500	9 300	9 100	8 800

3.4. Paltamo

Maakuntaohjelma 2009–2013:n uusi ennuste Paltamon väestönkehitykselle on edellistä tavoitetta positiivisempi, mutta Tilastokeskus ennustaa Paltamon väestömäärän laskevan vieläkin vähemmän kuin maakuntaohjelma (kuva 33 ja taulukko 11). Noin vuoteen 2020 asti sekä Tilastokeskuksen että maakuntaohjelman mukaiset ennusteet väkiluvun vähenemisestä kulkevat rinnakkain, mutta Tilastokeskuksen ennusteessa väestömäärän aleneminen hidastuu hieman ennen vuotta 2025. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Paltamon väkiluku laskee 264 henkilöllä vuoteen 2025 mennessä. Maakuntaohjelma puolestaan arvelee vähennyksen olevan 321 henkilöä, mikä on myös kunnan oma näkemys asiasta.

Paltamon etuna on erityisesti sen sijainti Kajaaniin nähden. Työpaikat ovat vähentyneet, mutta työssäkäyntietäisyys Kajaaniin antaa perusteita ennusteen lukemille. Lisäksi Paltamon kunta ei usko työpaikkojensa määrän vähenevän enää jatkossa enempää. Paltamon työttömyys on ollut laskussa koko 2000-luvun ja Paltamossa onkin meneillään työllistämiseen liittyviä hankkeita.

Kuva 33. Paltamon väestöennusteet 2025.

Taulukko 11. Paltamon väestöennusteet 2025 lukuina.

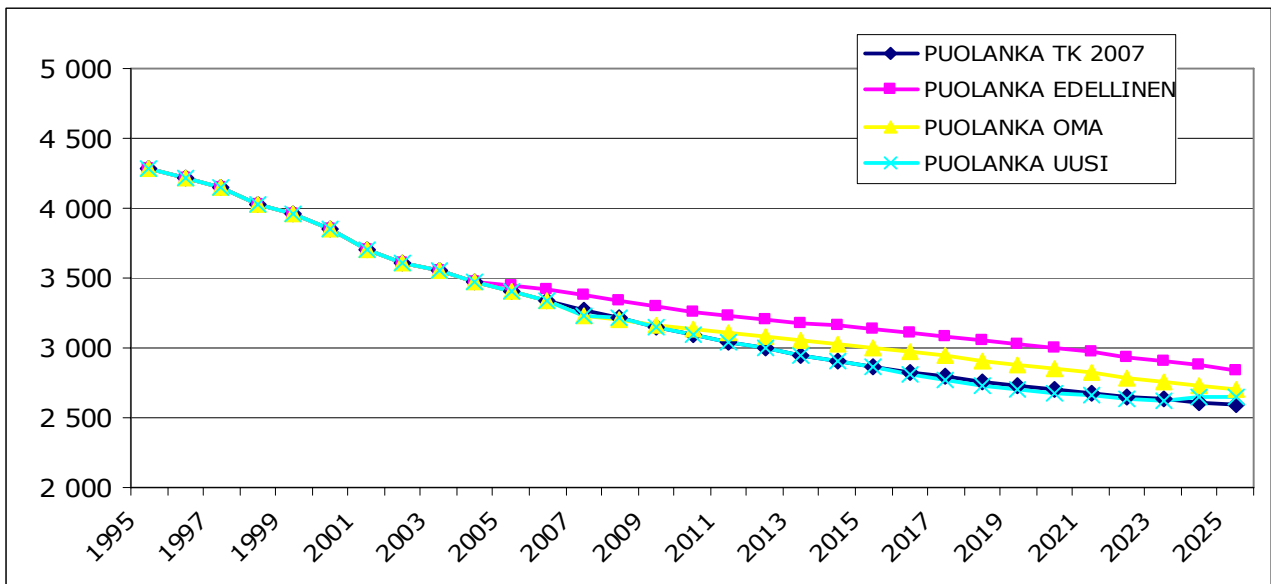
(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
PALTAMO TK 2007	4 420	4 183	4 062	3 982	3 877	3 821	3 798
PALTAMO EDELLINEN	4 420	4 169	4 083	3 954	3 821	3 677	3 549
PALTAMO OMA	4 420	4 183	4 071	3 990	3 900	3 800	3 750
PALTAMO UUSI	4 420	4 183	4 071	3 988	3 888	3 800	3 750

3.5. Puolanka

Kainuun maakunnan edellinen väestöennuste (maakuntasuunnitelma 2025) Puolangalle on huomattavasti suotuisampi kuin Tilastokeskuksen vuoden 2007 virallinen ennuste tai kunnan oma näkemys väestön kehityksestään (kuva 34 ja taulukko 12). Tilastokeskus ennustaa Puolangan väestömäärän laskevan 679 henkilöllä vajaassa 20 vuodessa (2007–2025), kun maakuntaohjelma 2009–2013 ennakoi sen tippuvan 575 henkilöllä eli maakuntaohjelman ennuste Puolangan vuoden 2025 väkiluvuksi on 2 650. Se onkin siis Puolangan kunnan omaa tavoitetta hieman alhaisempi. Tälle antaa perusteluita muun muassa Puolangan kunnan kommentit työpaikkojensa määrästä, jotka tulevat laskemaan hieman tulevinä vuosina. Tilastokeskuksen vuoden 2007 ennustetta suotuisampaa kehitystä tukee puolestaan Puolangan työttömyyden lasku sekä sen panostukset matkailuun ja nuoriin.

Kuva 34. Puolangan väestöennusteet 2025.

Taulukko 12. Puolangan väestöennusteet 2025 lukuina.

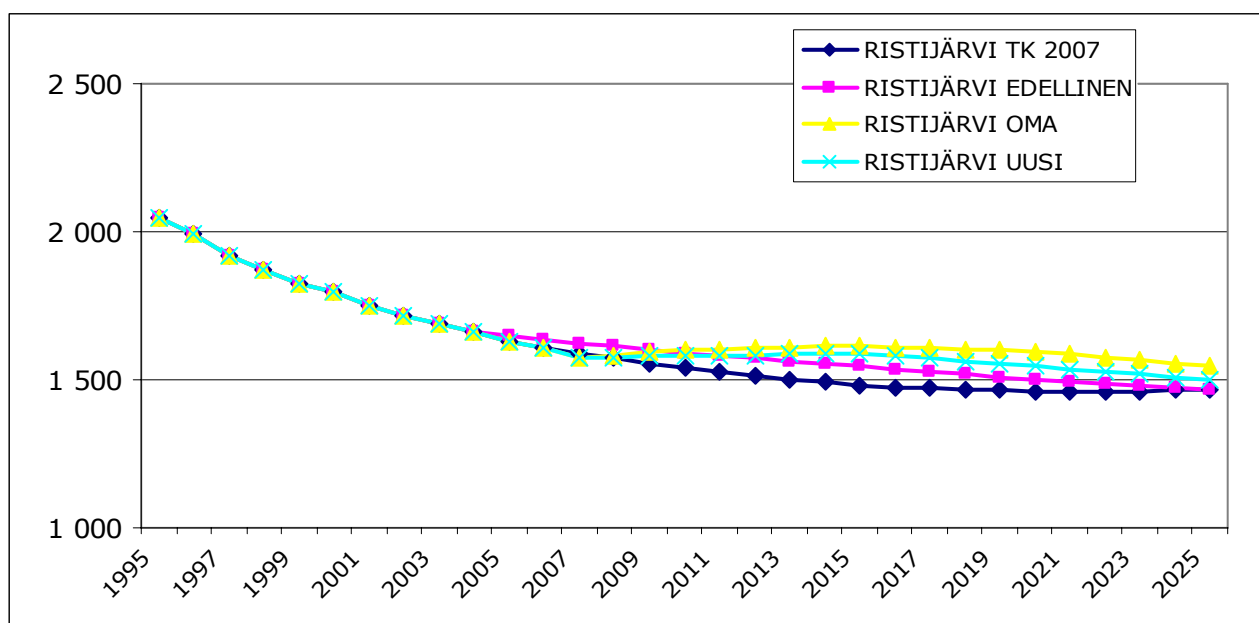
(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
PUOLANKA TK 2007	3 846	3 408	3 270	3 097	2 865	2 702	2 591
PUOLANKA EDELLINEN	3 846	3 443	3 373	3 254	3 132	3 000	2 843
PUOLANKA OMA	3 846	3 408	3 225	3 140	3 000	2 850	2 700
PUOLANKA UUSI	3 846	3 408	3 225	3 097	2 865	2 682	2 650

3.6. Ristijärvi

Kainuun maakuntaohjelma 2009–2013:n väestöennusteessa Ristijärven väkiluvun ennakoidaan alkuvuosien pienen kasvun jälkeen laskevan maakunnan edellistä tavoitetta vähemmän eli 1500 henkilöön (kuva 35 ja taulukko 13). Myös Ristijärven kunta arvelee väestömääränsä ensin kasvavan, jonka jälkeen sen määrä kääntyy laskuun väestökadon olevan kuitenkin vähäisempää verrattuna maakuntaohjelman ennusteeseen. Ristijärven SeniorPolis-hanke eli keskittyminen seniori-ikäisiin ja heidän palvelujensa kehittämiseen lisää Ristijärven elinvoimaisuutta, sillä seniorit ovat kasvava ja maksukykyinen ryhmä. Lisäksi Ristijärven mahdollisuuksia ovat muun muassa sijainti viitostien tuntumassa, kaavoitetut rantatontit sekä Kajaanin läheisyys, mikä mahdollistaa työssäkäynnin kaupungissa. Alun kasvun saa aikaan senioreiden muuttaminen kuntaan, mutta syntyneiden vähemmyys saa vuoden 2015 jälkeen aikaan väestön vähenemisen. Ennustetta tukee myös se, että Ristijärven muuttoliike ei ole viime vuosina ollut kovin runsasta verrattuna syntyneiden ja kuolleiden väliseen eroon. Tilastokeskuksen ennuste puolestaan arvioi Ristijärven väestön vähenevän nopeammin vuosina 2005–2015, mutta väheneminen hidastuu ja kääntyy jopa pienen nouseen vuoteen 2025 mennessä päätyen lähes samaan lukemaan edellisen Kainuun maakunnan (maakuntasuunnitelma 2025) ennusteen kanssa.

Kuva 35. Ristijärven väestöennusteet 2025.

Taulukko 13. Ristijärven väestöennusteet 2025 lukuina.

(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

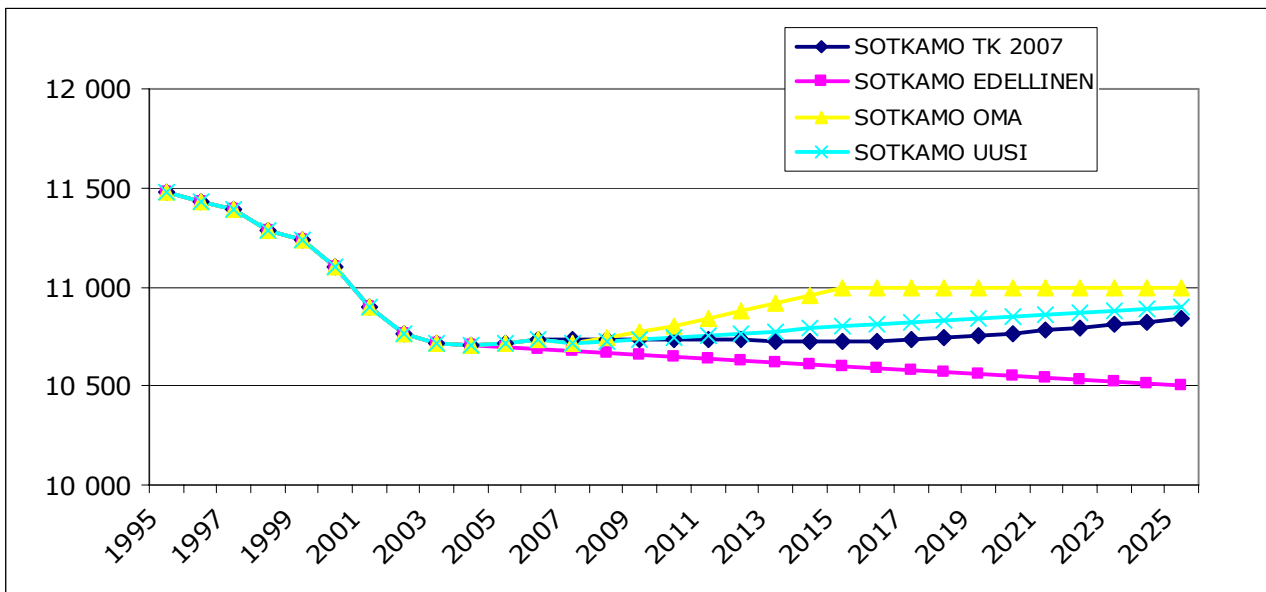
	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
RISTIJÄRVI TK 2007	1 796	1 626	1 590	1 541	1 481	1 462	1 464
RISTIJÄRVI EDELLINEN	1 796	1 647	1 624	1 589	1 546	1 500	1 466
RISTIJÄRVI OMA	1 796	1 626	1 575	1 600	1 615	1 595	1 545
RISTIJÄRVI UUSI	1 796	1 626	1 575	1 580	1 590	1 545	1 500

3.7. Sotkamo

Maakuntasuunnitelma 2025:n ennusteissa on tarvetta päivittämiselle, muun muassa siksi, että Tilastokeskuksen vuoden 2007 virallinen ennuste Sotkamon väestömäärästä on positiivisempi kuin se (kuva 36 ja taulukko 14). Lisäksi Sotkamon kunta kommentoi väkilukunsa nousevan 11000:n jo vuoteen 2015 mennessä. Tilastokeskus ennustaa Sotkamon väestömäärän nousevan 104 henkilöllä vajaassa 20 vuodessa (2007–2025), kun maakuntaohjelma 2009–2013:n ennuste arvioi sen nousevan 184 henkilöllä.

Sotkamolla onkin hyvät mahdollisuudet positiiviseen kehitykseen, sillä muun muassa Sotkamon työttömyys on ollut laskussa koko 2000-luvun. Työttömyysaste Sotkamossa onkin tällä hetkellä koko maakunnan alhaisin (9,9 % toukokuussa 2008). Talvivaaran kaivos on ollut osaltaan vaikuttamassa tähän kehitykseen tarjoamalla runsaasti työmahdollisuuksia. Lisäksi Sotkamo pysyy imago tutkimusten kärjessä, mikä perustuu kunnan kehittämisaktiivisuuteen, matkailuun sekä vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin. Tämän vuoksi monet Kainuuseen muuttavat valitsevat asuinpaikakseen juuri Sotkamon. Sotkamon kunta kommentoi työpaikkojen määrän olevan kasvamassa varsinkin kaivostoiminnan ja teollisuuden aloilla ja vuoteen 2025 mennessä kunta arvioi työpaikkojen kasvavan yhteensä noin tuhannella kappaleella.

Kuva 36. Sotkamon väestöennusteet 2025.

Taulukko 14. Sotkamon väestöennusteet 2025 lukuina.

(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

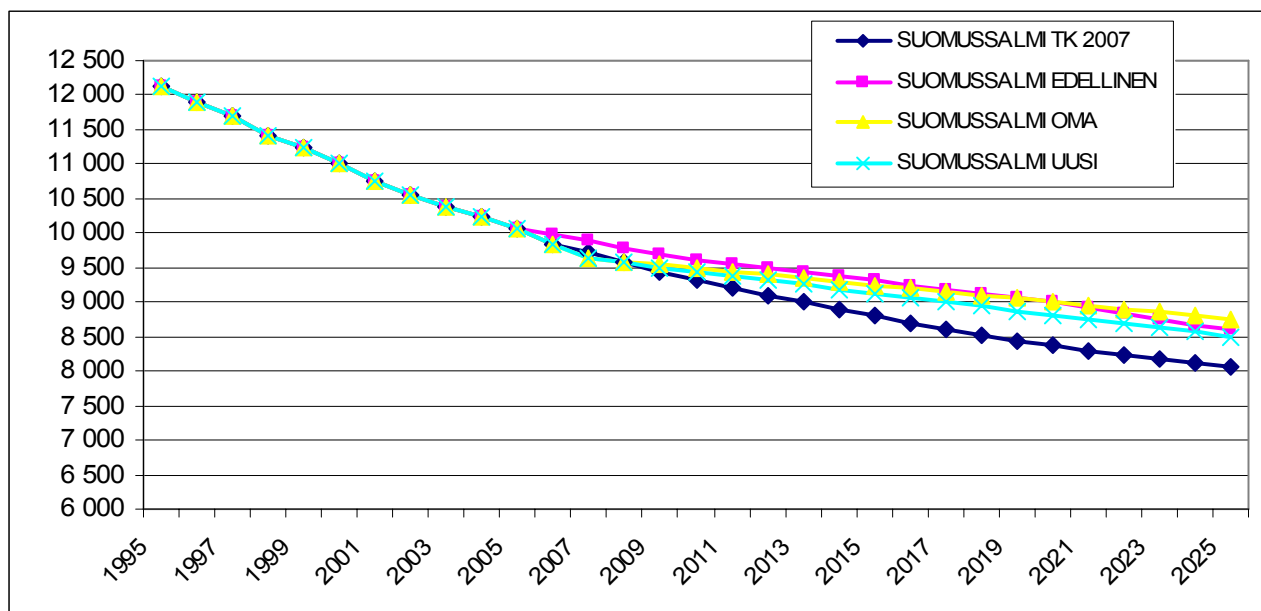
	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
SOTKAMO TK 2007	11 106	10 713	10 733	10 732	10 727	10 767	10 837
SOTKAMO EDELLINEN	11 106	10 700	10 680	10 650	10 600	10 550	10 500
SOTKAMO OMA	11 106	10 713	10 716	10 800	11 000	11 000	11 000
SOTKAMO UUSI	11 106	10 713	10 716	10 747	10 798	10 849	10 900

3.8. Suomussalmi

Kainuun maakuntaohjelma 2009–2013:n ennuste Suomussalmen väkiluvuksi vuonna 2025 on 8500 henkilöä (kuva 37 ja taulukko 15). Tämä on hieman vähemmän kuin maakuntasuunnitelma 2025:n ennuste, mutta noin 500 henkilöä enemmän kuin mitä Tilastokeskus ennustaa. Suomussalmen kunnan näkemyksen mukaan sen väestömäärän tavoitteena tulisi pitää 9500 henkilöä, koska perustyöpaikat säilyvät, suuret ikäluokat eläköityvät ja työvoimapula tulee saamaan aikaan takaisinmuuttoa - vielä toivottavammin nuorten paluumuuttoa. Kuitenkin kunnan oma ennuste perustuu siihen, että asukasluku tulee jossain määrin laskemaan ikääntyvän väestön kuollessa ja uusiutumisen ollessa hidasta.

Suomussalmen työttömyys on laskenut huomattavasti 2000-luvulla, mutta myös muuttoliike on ollut suurta. Suomussalmen vahvuutena ovat muun muassa luontoon ja historiaan perustuva matkailu ja haasteena teollisten työpaikkojen kehitys tulevaisuudessa.

Kuva 37. Suomussalmen väestöennusteet 2025.

Taulukko 15. Suomussalmen väestöennusteet 2025 lukuina.

(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

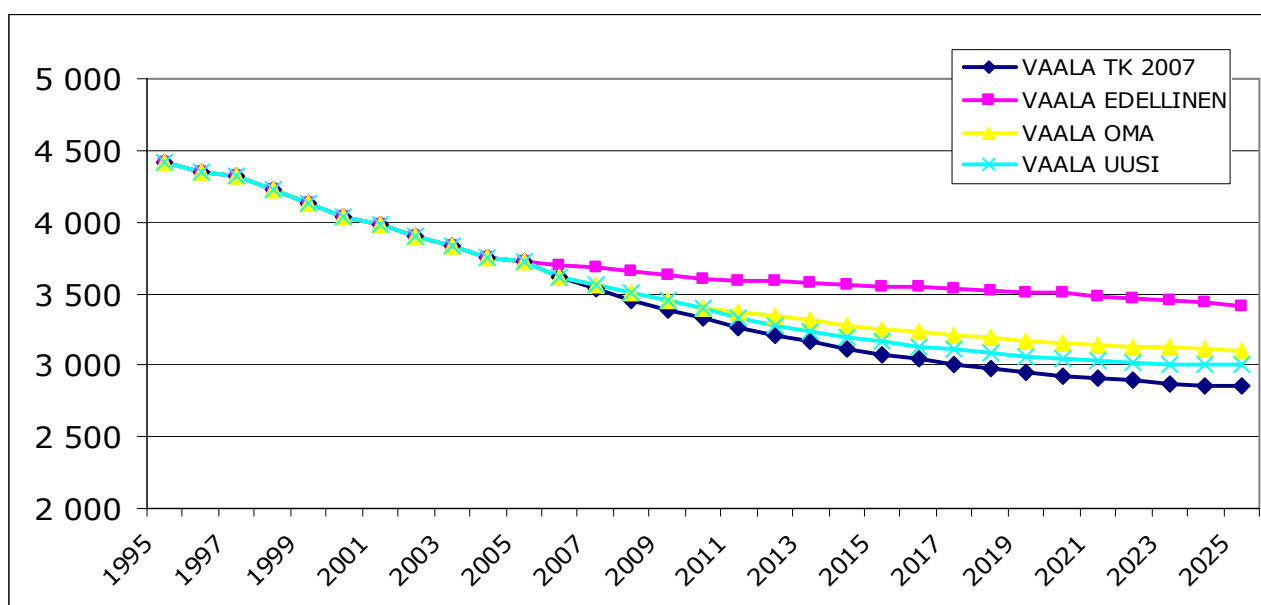
	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
SUOMUSSALMI TK 2007	11 003	10 071	9 709	9 329	8 792	8 371	8 064
SUOMUSSALMI EDELLINEN	11 003	10 071	9 884	9 603	9 312	9 000	8 595
SUOMUSSALMI OMA	11 003	10 071	9 632	9 500	9 250	9 000	8 750
SUOMUSSALMI UUSI	11 003	10 071	9 632	9 443	9 129	8 814	8 500

3.9. Vaala

Kainuun maakuntaohjelma 2009–2013 uuden väestöennusteen mukaan vuonna 2025 Vaalan väkiluku olisi 3000 henkilöä (kuva 38 ja taulukko 16). Vaalan väestö vähenisi siis 561 henkilöllä vajaassa 20 vuodessa. Maakuntasuunnitelma 2025:n ennuste oli huomattavasti positiivisempi. Tilastokeskuksen vuoden 2007 ennuste arvioi Vaalan väkiluvun olevan vain 2849 henkilöä vuonna 2025. Vaalan kunnan omien kommenttien mukaan kunnan väestökato olisi vähäisempää kuin Kainuun maakuntaohjelman uusi ennuste ennakoi.

Tilastokeskusta positiivisempaan väestötavoitteeseen on perusteluna muun muassa Vaalan läheisyys Ouluun Kainuun muihin kuntiin verrattuna. Kainuun maakuntaan kuulumisesta huolimatta Vaala tekeekin paljon yhteistyötä muun muassa Oulujokilaakson kuntien kanssa. Vaalalla on paljon mahdollisuuksia matkailussa esimerkiksi merimäisen Oulujärven, retkeilymaastojen sekä mielenkiintoisten käyntikohteidensa ansioista. Kunnan tavoitteena on lisätä työpaikkoja erityisesti teollisuuden ja matkailun aloilla.

Kuva 38. Vaalan väestöennusteet 2025.

Taulukko 16. Vaalan väestöennusteet 2025 lukuina.

(TK=Tilastokeskus, EDELLINEN=Maakuntasuunnitelma 2025:n vanha tavoite, OMA=kunnan oma tavoite, UUSI=Maakuntaohjelma 2009–2013:sta ennuste)

	2000	2005	2007	2010	2015	2020	2025
VAALA TK 2007	4 041	3 718	3 532	3 325	3 078	2 929	2 849
VAALA EDELLINEN	4 041	3 726	3 677	3 603	3 552	3 500	3 416
VAALA OMA	4 041	3 718	3 561	3 400	3 250	3 150	3 100
VAALA UUSI	4 041	3 718	3 561	3 400	3 163	3 045	3 000

Liite 1.

Hyrnsalmen väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUTTANEET	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAI- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	60	43	17	80	129	-49	1	2	-1	-50	-33	-1	3 906
1996	37	46	-9	80	129	-49	3	0	3	-46	-55		3 851
1997	17	36	-19	84	181	-97	2	7	-5	-102	-121	0	3 730
1998	29	36	-7	93	158	-65	4	0	4	-61	-68	1	3 663
1999	25	35	-10	78	155	-77	0	2	-2	-79	-89	1	3 575
2000	15	46	-31	78	137	-59	4	1	3	-56	-87	-2	3 486
2001	27	55	-28	58	147	-89	2	0	2	-87	-115	0	3 371
2002	22	40	-18	66	124	-58	5	2	3	-55	-73	1	3 299
2003	16	57	-41	78	128	-50	4	1	3	-47	-88	1	3 212
2004	18	49	-31	103	146	-43	10	0	10	-33	-64	0	3 148
2005	14	44	-30	129	153	-24	3	1	2	-22	-52	0	3 096
2006	13	54	-41	88	132	-44	5	1	4	-40	-81	0	3 015
2007	16	45	-29	81	105	-24	6	1	5	-19	-48	0	2 967

Kajaanin väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUTTANEET	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAI- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	527	318	209	1 294	1 560	-266	44	25	19	-247	-38	11	39 827
1996	499	300	199	1 411	1 697	-286	32	31	1	-285	-86	7	39 748
1997	463	331	132	1 448	1 882	-434	45	47	-2	-436	-304	6	39 450
1998	446	330	116	1 817	1 983	-166	43	44	-1	-167	-51	2	39 401
1999	432	315	117	1 779	2 104	-325	112	79	33	-292	-175	12	39 238
2000	419	344	75	1 650	2 119	-469	120	59	61	-408	-333	7	38 912
2001	403	303	100	1 879	2 198	-319	96	47	49	-270	-170	-3	38 739
2002	392	324	68	1 617	2 001	-384	164	36	128	-256	-188	11	38 562
2003	403	319	84	1 630	2 016	-386	142	49	93	-293	-209	-8	38 345
2004	421	341	80	1 759	2 052	-293	216	37	179	-114	-34	7	38 318
2005	443	287	156	1 696	2 092	-396	182	38	144	-252	-96	-5	38 217
2006	443	372	71	1 674	2 002	-328	89	27	62	-266	-195	5	38 027
2007	452	337	115	1 855	2 111	-256	221	26	195	-61	54	8	38 079

Kuhmon väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUTTANEET	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAI- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	114	139	-25	232	377	-145	13	5	8	-137	-162	5	12 356
1996	118	125	-7	206	417	-211	15	0	15	-196	-203	10	12 163
1997	92	111	-19	208	453	-245	19	6	13	-232	-251	1	11 913
1998	88	110	-22	211	551	-340	26	8	18	-322	-344	5	11 574
1999	77	121	-44	281	476	-195	15	8	7	-188	-232	6	11 348
2000	101	117	-16	262	430	-168	18	12	6	-162	-178	-3	11 167
2001	83	114	-31	268	477	-209	22	6	16	-193	-224	8	10 951
2002	77	143	-66	261	395	-134	16	2	14	-120	-186	2	10 767
2003	88	152	-64	273	361	-88	23	6	17	-71	-135	-2	10 630
2004	74	134	-60	242	372	-130	18	5	13	-117	-177	-4	10 449
2005	70	127	-57	235	369	-134	17	8	9	-125	-182	4	10 271
2006	63	132	-69	242	389	-147	21	2	19	-128	-197	-2	10 072
2007	91	122	-31	260	366	-106	15	5	10	-96	-129	-2	9 943

Paltamon väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VOUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUTTANEET	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAIS- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	54	55	-1	120	178	-58	1	2	-1	-59	-60	6	4 760
1996	55	59	-4	129	169	-40	4	0	4	-36	-40		4 720
1997	45	56	-11	145	204	-59	12	9	3	-56	-67	0	4 653
1998	43	61	-18	160	200	-40	8	3	5	-35	-53	0	4 600
1999	34	55	-21	189	233	-44	4	9	-5	-49	-70	0	4 530
2000	37	68	-31	143	228	-85	8	1	7	-78	-109	-1	4 420
2001	37	56	-19	165	222	-57	8	6	2	-55	-74	2	4 348
2002	36	59	-23	116	227	-111	6	2	4	-107	-130	-1	4 217
2003	38	60	-22	169	142	27	4	6	-2	25	3	0	4 220
2004	32	54	-22	206	185	21	14	14	0	21	-1	0	4 219
2005	46	65	-19	184	200	-16	7	9	-2	-18	-37	1	4 183
2006	25	59	-34	158	217	-59	9	6	3	-56	-90	0	4 093
2007	27	54	-27	209	215	-6	9	0	9	3	-22	2	4 071

Puolangan väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VOUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUTTANEET	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAIS- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	45	63	-18	96	143	-47	2	2	0	-47	-65	-1	4 286
1996	42	72	-30	86	120	-34	7	7	0	-34	-64	-1	4 221
1997	35	60	-25	97	156	-59	11	0	11	-48	-73	3	4 151
1998	34	57	-23	96	195	-99	5	4	1	-98	-121	1	4 031
1999	37	62	-25	123	177	-54	6	6	0	-54	-79	1	3 953
2000	30	55	-25	88	175	-87	5	2	3	-84	-109	2	3 846
2001	17	55	-38	92	199	-107	5	2	3	-104	-142	2	3 706
2002	22	70	-48	85	146	-61	7	6	1	-60	-108	4	3 602
2003	21	63	-42	140	143	-3	4	0	4	1	-41	-1	3 560
2004	22	43	-21	112	181	-69	4	2	2	-67	-88	0	3 472
2005	20	46	-26	93	135	-42	2	0	2	-40	-66	2	3 408
2006	21	49	-28	110	165	-55	15	1	14	-41	-69	-2	3 337
2007	14	64	-50	98	167	-69	7	0	7	-62	-112	0	3 225

Ristijärven väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VOUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUTTANEET	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAIS- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	16	33	-17	66	73	-7	0	0	0	-7	-24	1	2 045
1996	17	22	-5	24	74	-50	1	0	1	-49	-54	1	1 992
1997	15	28	-13	27	86	-59	0	2	-2	-61	-74	-1	1 917
1998	5	26	-21	54	77	-23	1	0	1	-22	-43	0	1 874
1999	8	42	-34	55	72	-17	3	0	3	-14	-48	0	1 826
2000	8	34	-26	60	63	-3	0	0	0	-3	-29	-1	1 796
2001	2	29	-27	52	70	-18	0	2	-2	-20	-47	-1	1 748
2002	9	32	-23	50	53	-3	2	6	-4	-7	-30	-2	1 716
2003	9	31	-22	80	87	-7	2	3	-1	-8	-30	0	1 686
2004	7	27	-20	61	76	-15	6	0	6	-9	-29	2	1 659
2005	4	30	-26	83	93	-10	2	0	2	-8	-34	1	1 626
2006	5	19	-14	73	82	-9	4	1	3	-6	-20	2	1 608
2007	7	34	-27	65	73	-8	1	0	1	-7	-33	1	1 575

Sotkamon väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUT.	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAI- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	134	125	9	313	392	-79	6	5	1	-78	-69	-5	11 477
1996	117	127	-10	315	346	-31	4	9	-5	-36	-46	3	11 434
1997	122	128	-6	348	393	-45	10	6	4	-41	-47	3	11 390
1998	103	120	-17	309	397	-88	7	4	3	-85	-102	1	11 289
1999	110	102	8	344	410	-66	12	12	0	-66	-58	6	11 237
2000	100	137	-37	317	412	-95	7	10	-3	-98	-135	4	11 103
2001	80	136	-56	338	508	-170	19	5	14	-156	-212	0	10 894
2002	96	135	-39	385	472	-87	16	19	-3	-90	-129	1	10 766
2003	102	128	-26	389	416	-27	14	11	3	-24	-50	-1	10 715
2004	81	101	-20	433	447	-14	28	8	20	6	-14	0	10 701
2005	115	109	6	424	420	4	12	13	-1	3	9	3	10 713
2006	95	126	-31	451	419	32	31	4	27	59	28	-3	10 738
2007	91	103	-12	433	457	-24	21	7	14	-10	-22	0	10 716

Suomussalmen väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUTTANEET	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAI- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	124	95	29	187	347	-160	9	8	1	-159	-130	-4	12 124
1996	117	136	-16	215	425	-210	12	2	10	-200	-219	1	11 906
1997	97	109	-12	203	414	-211	8	2	6	-205	-217	3	11 692
1998	83	122	-39	212	464	-252	12	5	7	-245	-284	3	11 411
1999	87	115	-28	246	418	-172	26	12	14	-158	-186	11	11 236
2000	82	131	-49	252	445	-193	27	16	11	-182	-231	-2	11 003
2001	80	115	-35	257	475	-218	20	26	-6	-224	-259	-4	10 740
2002	80	135	-55	248	403	-155	23	11	12	-143	-198	6	10 548
2003	65	140	-75	290	412	-122	27	3	24	-98	-173	1	10 376
2004	56	119	-63	257	355	-98	42	8	34	-64	-127	-1	10 248
2005	66	127	-61	291	423	-132	23	5	18	-114	-175	-2	10 071
2006	64	175	-111	251	379	-128	21	5	16	-112	-223	0	9 848
2007	57	148	-91	264	415	-151	32	5	27	-124	-215	-1	9 632

Vaalan väestömuutokset 1995–2007 (Tilastokeskus 2008).

VUOSI	SYNTYNEET	KUOLLEET	SYNT. ENEM.	KUNTAAN MUUTTANEET	KUNNASTA MUUTTANEET	MUUTTO- TASE	ULKOMAILTA MUUTTANEET	ULKOMAILLE MUUTTANEET	SIIRTO- LAISUUS	KOKONAI- NETTOMUUTTO	MUUTOKSET YHTEENSÄ	TARK.	VÄKILUKU 31.12.
1995	53	43	10	116	174	-58	10	0	10	-48	-38	-6	4 420
1996	38	51	-13	127	191	-64	7	1	6	-58	-71	2	4 351
1997	49	57	-8	168	190	-22	4	2	2	-20	-28	-1	4 322
1998	42	70	-28	124	193	-69	5	3	2	-67	-95	1	4 228
1999	46	55	-9	134	210	-76	6	13	-7	-83	-92	2	4 138
2000	39	53	-14	128	201	-73	8	11	-3	-76	-90	-7	4 041
2001	34	57	-23	213	257	-44	5	6	-1	-45	-68	3	3 976
2002	34	65	-31	188	239	-51	6	8	-2	-53	-84	2	3 894
2003	26	53	-27	177	207	-30	3	9	-6	-36	-63	-2	3 829
2004	32	50	-18	152	220	-68	8	1	7	-61	-79	1	3 751
2005	34	52	-18	184	205	-21	6	2	4	-17	-35	2	3 718
2006	22	59	-37	142	212	-70	4	3	1	-69	-106	0	3 612
2007	30	56	-26	133	163	-30	12	5	7	-23	-49	-2	3 561

Liite 2.

Ulkomaalaisten määrä Kainuussa 1995–2007 (Väestörekisterikeskus, Tilastokeskus 2008).

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
HYRYNSALMI	8	8	11	15	16	13	14	15	17	24	25	21	24
KAJAANI	192	207	232	230	284	329	327	394	418	566	649	598	670
KUHMO	69	82	88	83	89	96	94	107	112	118	104	112	110
PALTAMO	10	15	15	19	19	26	29	27	25	30	27	24	25
PUOLANKA	2	6	8	8	12	12	14	13	16	14	14	25	26
RISTIJÄRVI	1	2	2	2	1	2	2	3	2	5	6	11	11
SOTKAMO	34	39	37	32	32	37	60	60	62	76	86	108	115
SUOMUSSALMI	40	45	44	46	62	80	81	91	103	133	139	135	143
VAALA	16	22	18	17	18	19	18	17	18	19	20	23	23
KAINUU	372	426	455	452	533	614	639	727	773	985	1 070	1 057	1 147

Lähteet

Kainuun maakunta-kuntayhtymä. (2005) *Kainuun väestöennuste 2025*.(s. 39)

Maanmittauslaitos, käytetyt karttapohjat

SYKE / Yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä v. 2008

Tilastokeskus

Työ- ja elinkeinoministeriön tiedotteet. (2008)

<<http://www.tem.fi/index.phtml?s=2467>>

Työvoima ja elinkeinokeskus. (2008) *Kainuun työllisyyskatsaus, elokuu 2008*.

Työvoima ja elinkeinokeskus. (2008) *Kainuun työllisyyskatsaus, heinäkuu 2008*.

Työvoima ja elinkeinokeskus. (2008) *Kainuun työllisyyskatsaus, kesäkuu 2008*.

Työvoima ja elinkeinokeskus. (2008) *Kainuun työllisyyskatsaus, toukokuu 2008*.

Törmä, H. (2008) *UPM-Kymmenen Kajaanin paperitehtaan sulkemisen aluetaloudelliset vaikutukset*, tutkimuksen yhteenvetoraportti. Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti.

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut

Sarja B: selvitykset ja tutkimukset

Sarja C: hallinnolliset asiakirjat

Sarja D: monistesarja

Sarja A

A:1	Uusiutuva Kainuu Kainuun maakuntasuunnitelma 2025 (2005)	B:5	Kainuun tietoyhteiskuntastrategia 2007 – 2012 (2007)
A:2	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis- suunnitelma eli TOTSU 2006 – 2007 (2005)	B:6	Kainuun maakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset (2007)
A:3	Kainuun maakuntaohjelma 2006 – 2010 (2006)	B:7	Luontomatkailun kehittäminen maakuntakaavoituksessa (2007)
A:4	Kainuun maakuntakaava 2020 Kaavaselostus 2006 (2006)	B:8	Barents Link Corridor (2007)
A:5	Kainuun viestintäsuunnitelma 2006-2008 (2006)	B:9	Pohjoinen liikennekäytävä - северный транспортный коридор (2007)
A:6	Kainuun kansalaisvaikuttamisen ohjelma 2006 – 2012 (2007)	B:10	Kainuun luontomatkailun teemaohjelma (2007)
A:7	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis- suunnitelma eli TOTSU 2008 - 2009 (2007)	B:11	Kenen kyydissä? Selvitys Kainuun sosiaali- ja terveystoimen henkilökuljetuksista (2006)
A:8	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma eli TOTSU 2009 - 2010 (2008)	B:12	Jouni Ponnikas, Verna Mustonen, Sirpa Korhonen, Andra Aldea-Partanen & Nikolai Veresov: Maahanmuuttajat osana kainuulaista yhteiskuntaa – Ulkomaalaisväestön työelämävalmiudet ja koulutustarpeet (2007)

Sarja B

B:1	Kainuun Venäjä-liiketoiminnan Strategia 2005-2012 (2006)	B:13	Vartiuksen kansainvälisen raja-aseman kehittämissuunnitelma (2008)
B:2	Sosiaalihuollon teknologian kehittäminen Kainuussa –hanke 1.4.2005 – 31.3.2007 Sähköisten asiointipalveluiden kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa Selvitysraportti 2007 (2007)	B:14	Kainuun väestöennuste v. 2025 (2008)
B:3	Sosiaalihuollon teknologian kehittäminen Kainuussa -hanke 1.4.2005 – 31.3.2007 Mielipidekysely sähköisten asiointi- palveluiden kehittämisestä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tulosraportti 2006 (2007)		
B:4	Ikäihmisten palveluohjaus Kainuussa -hanke 1.8.2004 – 31.12.2006 Palveluohjaus - Tienviitta kainuulaiselle ikäihmiselle Loppuraportti (2006)		

Sarja C

C:1	Talousarvio 2006 ja taloussuunnitelma 2006 – 2009 (2005)
C:2	Vuosikertomus 2005 (2006)
C:3	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis- suunnitelma eli TOTSU 2007-2008 (2006)
C:4	Talousarvio 2007 ja taloussuunnitelma 2007 – 2010 (2006)
C:5	Vuosikertomus 2006 (2007)
C:6	Vuosikertomus 2007 (2008)

Sarja D

- D:1 "Uusiutuva Kainuu"
Kainuun tulevaisuudenkuvat v. 2025
(2006)
- D:2 Tietotekniikan osaamiskartoituskyselyn
tulosraportti 1. Kainuun vanhus- ja
perhepalveluhenkilöstö (2007)
- D:3 Prosessien mallinnus Kainuun sosiaali-
huollossa 2005 – 2006 (2007)
- D:4 Sosiaalihuollon teknologian
kehittäminen Kainuussa –hanke.
Loppuraportti 2007. (2007)
- D:5 Lähihuokaa Kainuusta 2007.
Kainuulaisten elintarvikeyrityksien
tuoteluettelo, 3 painos. (2007)
- D:6 Kainuussa asuvien maahanmuuttajien
koulutus ja työllistyminen (2007)
- D:7 Hoitotyö Kainuussa (2007)
- D:8 Hoitotyön arvokirja (2007)
- D:9 Esiselvityshanke Kainuun rakenteel-
lisen työttömyyden vähentämiseksi
Loppuraportti (2007)
- D:10 Teknologialla muutosta kotihoidon
toimintaprosesseihin. TeKo-hankkeen
loppuraportti 1.1.2006 – 31.12.2007.
(2007)
- D:11 TeKo-hanke
Toimintaympäristön ja tiedonkulun
kuvaus 1.12.2005 – 10.5.2006
Sotkamon kotihoidossa. Kartoitus ennen
mobiililaitteen käyttöönottoa (2007).
- D:12 Kainuulainen työkuunto -projekti
Loppuraportti (2008)
- D:13 Hoitotyön ydintiedot sähköisessä potilas-
kertomusjärjestelmässä – kehittämis-
projekti Kainuussa vuosina 2006-2007
Loppuraportti (2008)
- D:14 Hoitotyön osaamisen johtaminen
Kainuussa –projekti
Loppuraportti (2008)
- D:15 VARTU – varhain tukemalla turvallinen
lapsuus, toimintamalli perhetyöhön
hankkeen loppuraportti
- D:16 Mielenterveyspalveluiden ja
riippuvuuksien hoitopalveluiden
maakunnallinen malli -hanke
Loppuraportti 2008
- D:17 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja
terveyden itäsuomalainen polku -hanke
Loppuraportti (2008)
- D:18 Mielenterveystyöntekijöiden osaamisen
kehittyminen ja työrasituksen
lieventyminen -hanke
Loppuraportti (2008)
- D:19 Luonto on Kainuun vahvuus
Kainuun maakuntakuvatutkimus 2008
(2008)
- D:20 eAsiointi Kainuussa - hanke
Loppuraportti (2008)

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut
Sarja B: selvitykset ja tutkimukset
Sarja C: hallinnolliset asiakirjat
Sarja D: monistesarja

=====

Sarja A

A:1	Uusiutuva Kainuu
Kainuun maakuntasuunnitelma 2025
(2005)	B:5	Kainuun tietoyhteiskuntastrategia
2007 – 2012 (2007)
A:2	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis-
suunnitelma eli TOTSU 2006 – 2007
(2005)	B:6	Kainuun maakunnallisesti merkittävät
muinaisjäännökset (2007)
A:3	Kainuun maakuntaohjelma 2006 – 2010
(2006)	B:7	Luontomatkailun kehittäminen
maakuntakaavoituksessa (2007)
A:4	Kainuun maakuntakaava 2020
Kaavaselostus 2006
(2006)	B:8	Barents Link Corridor
(2007)
A:5	Kainuun viestintäsuunnitelma 2006-2008
(2006)	B:9	Pohjoinen liikennekäytävä - северный
транспортный коридор
(2007)
A:6	Kainuun kansalaisvaikuttamisen
ohjelma 2006 – 2012 (2007)	B:10	Kainuun luontomatkailun teemaohjelma
(2007)
A:7	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis-
suunnitelma eli TOTSU 2008 - 2009
(2007)	B:11	Kenen kyydissä?
Selvitys Kainuun sosiaali- ja
terveystoimen henkilökuljetuksista
(2006)
A:8	Kainuun maakuntaohjelman
toteuttamissuunnitelma eli TOTSU
2009 - 2010 (2008)	B:12	Jouni Ponnikas, Verna Mustonen, Sirpa
Korhonen, Andra Aldea-Partanen &
Nikolai Veresov:
Maahanmuuttajat osana kainuulaista
yhteiskuntaa – Ulkomaalaisväestön
työelämävalmiudet ja koulutustarpeet
(2007)

Sarja B

B:1	Kainuun Venäjä-liiketoiminnan
Strategia 2005-2012 (2006)	B:13	Vartiuksen kansainvälisen raja-aseman
kehittämissuunnitelma (2008)
B:2	Sosiaalihuollon teknologian
kehittäminen Kainuussa –hanke
1.4.2005 – 31.3.2007
Sähköisten asiointipalveluiden
kehittäminen sosiaali- ja
terveydenhuollossa
Selvitysraportti 2007 (2007)	B:14	Kainuun väestöennuste v. 2025 (2008)
B:3	Sosiaalihuollon teknologian
kehittäminen Kainuussa -hanke
1.4.2005 – 31.3.2007
Mielipidekysely sähköisten asiointi-
palveluiden kehittämisestä sosiaali- ja
terveydenhuollossa.
Tulosraportti 2006 (2007)		
B:4	Ikäihmisten palveluohjaus Kainuussa
-hanke 1.8.2004 – 31.12.2006
Palveluohjaus
- Tienviitta kainuulaiselle ikäihmiselle
Loppuraportti (2006)		

Sarja C

C:1	Talousarvio 2006 ja taloussuunnitelma
2006 – 2009 (2005)
C:2	Vuosikertomus 2005
(2006)
C:3	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamis-
suunnitelma eli TOTSU 2007-2008
(2006)
C:4	Talousarvio 2007 ja taloussuunnitelma
2007 – 2010 (2006)
C:5	Vuosikertomus 2006
(2007)

C:6 Vuosikertomus 2007 (2008)

Sarja D

D:1 ”Uusiutuva Kainuu”
Kainuun tulevaisuudenkuvat v. 2025
(2006)

D:2 Tietotekniikan osaamiskartoituskyselyn
tulosraportti 1. Kainuun vanhus- ja
perhepalveluhenkilöstö (2007)

D:3 Prosessien mallinnus Kainuun sosiaali-
huollossa 2005 – 2006 (2007)

D:4 Sosiaalihuollon teknologian
kehittäminen Kainuussa –hanke.
Loppuraportti 2007. (2007)

D:5 Lähiruokaa Kainuusta 2007.
Kainuulaisten elintarvikeyrityksien
tuoteluettelo, 3 painos. (2007)

D:6 Kainuussa asuvien maahanmuuttajien
koulutus ja työllistyminen (2007)

D:7 Hoitotyö Kainuussa (2007)

D:8 Hoitotyön arvokirja (2007)

D:9 Esiselvityshanke Kainuun rakenteel-
lisen työttömyyden vähentämiseksi
Loppuraportti (2007)

D:10 Teknologialla muutosta kotihoidon
toimintaprosesseihin. TeKo-hankkeen
loppuraportti 1.1.2006 – 31.12.2007.
(2007)

D:11 TeKo-hanke
Toimintaympäristön ja tiedonkulun
kuvaus 1.12.2005 – 10.5.2006
Sotkamon kotihoidossa. Kartoitus
ennen mobiililaitteen käyttöönottoa
(2007).

D:12 Kainuulainen työkuunto -projekti
Loppuraportti (2008)

D:13 Hoitotyön ydintiedot sähköisessä
potilaskertomusjärjestelmässä
– kehittämisprojekti Kainuussa
vuosina 2006-2007
Loppuraportti (2008)

D:14 Hoitotyön osaamisen johtaminen
Kainuussa –projekti
Loppuraportti (2008)

D:15 VARTU – varhain tukemalla turvallinen
lapsuus, toimintamalli perhetyöhön
hankkeen loppuraportti

D:16 Mielenterveyspalveluiden ja
riippuvuuksien hoitopalveluiden
maakunnallinen malli -hanke
Loppuraportti 2008

D:17 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja
terveyden itäsuomalainen polku -hanke
Loppuraportti (2008)

D:18 Mielenterveystyöntekijöiden osaamisen
kehittyminen ja työrasituksen
lieventyminen -hanke
Loppuraportti (2008)

D:19 Luonto on Kainuun vahvuus
Kainuun maakuntakuvatutkimus 2008
(2008)

D:20 eAsiointi Kainuussa - hanke
Loppuraportti (2008)

Kainuun maakunta -kuntayhtymä
eAsiointi Kainuussa -hanke
PL 400, 87070 Kainuu
puh. (08) 615 541/vaihde
faksi (08) 6155 4260
e-mail: kirjaamo@kainuu.fi
etunimi.sukunimi@kainuu.fi
www.kainuu.fi